

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
lază.

Soluția contelui Andrassy.

Intr'adevăr, încăpăținarea cercurilor din Viena în chestia armatei e de-adreptul enigmatică, câtă vreme legitimitatea aspirațiilor naționale ungurești se evidentiază clară și dintr'o singură privire ce-o aruncăm asupra avantajelor constituționale, garantate Ungariei în cadrele dualismului monarhic. Nici învățămintele unui jumătate de veac de crize neîntrerupte și nici enormele sacrificii de energie, rămase atât de zadarnice, n'au fost în stare să înfrângă încăpăținarea asta și ea persistă mereu în a sfida logica superioară a marilor interese politice ale monarhiei. Logica asta a găsit de mult soluția, singură cu putință, ce se poate da chestiunilor armatei, durere însă, ea rămâne încă tot inaccesibilă Vienei și condamnată să-și caute refugiul la Budapesta, în capetele marilor bărbați de stat ai ungarilor.

Căci dacă cercurile din Viena și-ar lua osteneală să aprecieze cu toată seriozitatea situația constituțională mai evoluată, de care se bucură Ungaria în comparație cu Austria, ar putea să conchidă imediat asupra soluției și se exclame, împreună cu fizicianul din vechime, în prada aceluiaș transport de fericire — „eureka”!

Faptul, că Austria nu are limbă de stat impusă prin lege, în vreme ce Ungaria are pe cea ungurească, indică doar în mod neîndoios această soluție. Limba ungurească e singura limbă de stat în monarhie, singura deci, în drept să aspire la o

dominațiune constituțională în armată. Dar generoși cum sunt ei din fire, Ungurii, nu formulează pentru limba lor pretenția unei dominațiuni generale, ci se mulțumesc cu o dominațiune redusă la limitele politice ale statului ungar. Incolo Nemții, dimpreună cu celelalte neamuri din Austria, facă-și cap.

Fixat odată acest adevăr, limpede ca lumina soarelui, — celelalte curg gârlă. Dumirite, cercurile din Viena, vor admite pe urmă naționalizarea tuturor instituțiilor în armata din Ungaria, după ce Ungaria e și ea un stat național consolidat. Și, afară de logica situației speciale a Ungurilor, mai vine în sprijinul pretenției lor și istoria războaielor din timpurile mai noapă. Cunoaștem doar cu toții celebrele învățăminte din cartea generalului rus Kuropatkin. Învățămintele culese de acest comandant pe câmpiile Mangiuriei, au fost plătite scump japonezilor, și sunt de cel mai mare preț pentru arta războaielor, căci ne arată importanța hotărâtoare a iubirei de armată în lupte. Japonezii și-au iubit armata, pentru că era națională și erau și ei încălziti de dragostea de neam, Rușii nu și-au iubit-o, pentru că curentele socialiste le-au smuls din suflet virtutea aceasta nobilă: Rușii au fost bătuti. Monarhia habsburgică încă trebuie să înfrunte pericolul unei neizbânzi la vreme grea, căci nefiind armata — în special în Ungaria — națională, poporul n'o iubește, ba dată, fiind tradiționalul resentiment pentru limba germană, o urăște chiar.

Limbă și spirit și insemne ungurești

în armata din Ungaria — sunt deci singurile mijloace cari pot să salveze și consolideze armata.

Dacă n'ar ajunge atâta prisos de argumentație națională ungurească, mai sunt încă multiplele considerante politice, cari militează pentru aceiaș soluție și cari, prin imperiositatea lor, vor sfârși în cele din urmă să convingă totuși încăpăținatele cercuri din Viena. Considerantele aceste culminează în necesitatea unor raporturi neturburate între Austria și Ungaria. Aproape toate crizele câte au sbuciumat monarhia dela restaurarea constituției încoace au avut drept cauză genetică resentimentul unguresc față de caracterul german al armatei și seria de crize nu va conțeni decât deodată cu înăbușirea definitivă a acestui resentiment, prin împlinirea cererilor ungurești. E însăși existența, e pacea și e durabilitatea dualismului în joc deci, când aceste cercuri n'ar fi mulțumite pe deplin.

Din aceste raționamente providențiale și-a împlinit, contele Andrassy, discursul în ședința de Sâmbătă a camerei. Au cei drept păcatul, că nu sunt de loc originale. Sunt, din vremuri imemorabile patrimoniul comun al tuturor celebrităților politice ungurești, dar numai câtă vreme aceste sunt condamnate să mănânce pâinea amară a opoziției. Discursul a făcut totuși o mare impresie, a galvanizat până și tabăra de mameluci și face azi ecoul asurzitor al presei ungurești. Discursul de dăunăzi al contelui Apponyi a fost eclip-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Primăvară.

De Al. Ciura.

VIII.

A treia noapte, se pomeni după miezul nopții.

Auzise prin somn chiote și acorduri de vioară. Sta întins, și deslușia, par'că și acum gălăgia. Se frecă la ochi, pentru a se încredința că nu doar-me și deschise ușa. Gălăgia se deslușia deabinele. Nu își dote seama, ce putea să fie, până într'un târziu. Erau alegătorii, cari se înapoiau birui-
tori.

Aprinse lumânarea, se îmbracă în pripă și arni și el pe urma gălăgiei.

În marginea poienii oamenii frământau pământul ținându-se pe după cap, țigani trageau din diple și doniți cu vin treceau din mână în mână.

În revărsarea mohorâtă a zorilor, fețele arămii păreau ca cioplite în bronz. Oboseala, praful drumului cele trei nopți nedormite lăsaseră urme — dar biruința le netezia, acoperindu-le cu vâlul ei de îndestulare.

Era o gălăgie mare.

Câteva sate erau împreună, într'un amestec de porturi, amețiți de fericirea biruinții, de vin și de oboseală. S'auziau chiote înfundate, aclamări din ce în ce mai răgușite. Și steagurile albastre atârnav de un stejar, ca tot atâtea trofee.

Cum sta așa de o margină, tremurând de emoție și de răcoarea dimineții, se pomeni târât și el în vârtejul nebun al dansului:

— Joacă cu noi, domnule, că azi avem praznic împărătesc!

Încercă să se smâncească, dar doi flăcăi îl țineau de mâni ca în niște clește de oțel, târându-l între aclamările mulțimei, în vârtoarea horii. Scăpase cărja, se împletea prin iarba înrourată și prin mușinoaie, încurcând tactul jocului, gata să se rostogolească în toată clipa. Dar cei doi voinici îl țineau strâns în mâinile lor de fier, purtându-l ca pe o minge prin valurile lumii vesele.

Când îi detersă drumul, bătrânul își apăsă mâna pe piept și pe gură, ca pentru a potoli o isbucnire. Se agăță de cel dintâi om ce-l întâlni, ne mai având nădejde să-și afle cărja.

Sticlele treceau din mână în mână și se pomeni și el închinând.

— Bea, dragul meu, e bun dimineța!

Trase o înghițitură bună, căci iarăș simția arsura în crucea pieptului.

O undă de căldură i-se strecoară prin vine. Îi contenise par'că oboseala, pieptul i-se umfla mai cu înlesnire, dar picioarele îi erau tot grele și amorțite. Oamenii se împrăstiau prin iarbă, desfăcându-și desagi și merindarele. Măneau voioși, spunând glume și cerând din când vr'unui cărturar să le vorbească.

Și vorbele curgeau calde răpind mulțimea cu sine, ca un șiroi de ape mari, ce au rupt zăguzurile.

Era atâta sănătate, atâta convingere în vorbele acestea, încât fără să vrea, își dote seama

de lumea aceasta osebă, prin care se rătăcise ca un străin, ce a picat de pe alt tărâm.

Unde rămâne filozofia îmbumbată a volumelor plictisitoare, în alăturare cu exuberanța aceasta fără seamăn, ce isbucnea de undeva din adâncurile firii tănuite, ca un izvor dătător de viață!

Și cum privia la părăiașul, ce curgea de vale, gândea la viața lui fără căpătâi... Așa a pornit și el în lume, curat și vesel... și valurile limpezi s'au turburat încetul cu încetul, devenind tot mai murdare... tot mai murdare... acoperind apoi cu turbureala lor nămolul și tina din fund. Nămol și tina a mai rămas și în sufletul lui!

Îi veni o dorință nebună, să alerge acasă, să-și ia sacii cu galbini și să-i asvârle cu amândouă mâinile în grămada de oameni.

Luați-i! îi venia să le strige. Luați-i! căci eu m'am săturat de ei! Dar dați-mi în schimb o fărîmă din credința și dragostea voastră de viață! Dați-mi o scântee cât de mică, din căldura ce călăuzeste viața voastră de umiliți, o scântee din căldura aceea dumnezeiască, ce nu se poate cum-păra cu tot aurul lumii!

*

Soarele se ridica după muchea dealului, oamenii se reslețeau pe la vetrele lor, să se odihnească.

El rămase la urmă cu preotul cel bătrîn. Un gând luminos îl urmăria cu stăruință.

Domnule părinte, să-ți spun ceva! Am umblat prin satul d-voastră, în zilele astea. Curățel sat, n'am ce zice... și oamenii încă ar fi ei, dar aveți o bisericuță ca vai de ea și o școală — fe-rească Dumnezeu.

— Biserica tot ar mai fi răspunse părintele,

sat și steaua contelui Andrassy se înalță radioasă spre sferele imortalității.

Firește, efectul discursului se micșorează cu pătratul depărtării și sperăm că, între Viena și Budapesta, distanța politică, în ce privește armata, echivalează cu cea dintre — ca să întrebuițăm o vorbă ungurească — dela Macău la Ierusalim. Pretutindeni, unde nu mai dominează raza ingeniozității ungurești, oamenii politici vor zimbi văzând atâta trudă zădarnică pentru o soluție absurdă. Ungaria nu e tocmai în Camciatca ca să nu se cunoască pretutindeni situația ei etnografică. Nu numai până în Austria, ci până în Filanda chiar, a străbătut fama oblăduirii ungurești și toți câți respectă sfințenia principiului de naționalitate în toate instituțiile de stat, sunt convinși că dacă în Ungaria — unde numărul soldaților nemaghiari e covârșitor — se mai poate menține un sentiment de alipire față de armată, aceasta numai grație caracterului neunguresc al armatei comune.

Cu atât mai mult trebuie să prevadă, la rândul lor, cercurile din Viena consecințele unei concesiuni hotărâtoare în favoarea Ungurilor și să știe că, dintre toate, cea mai fatală va să fie chiar instrăinarea deplină a soldaților nemaghiari, de armată.

De aceia nu recunoaștem nici un caracter tragic mărturisirii lui Andrassy, că „vrme cât a fost la cârmă, n'a putut să constate din partea monarhului o atitudine implacabilă față de aspirațiile ungurești”. Monarhul n'a fost niciodată omul atitudinilor categorice și motivele de cari se lasă determinat în această privință, sunt prea explicabile. Și crede poate contele Andrassy că monarhul poate să facă, în chestiuni de-o atât de vitală importanță pentru monarhie, o politică pur personală?

Fie incredințat că, soluția definitivă a chestiunii militare va sosi numai odată cu civilizația cea adevărată pe aceste întunecate plaiuri și că ea se va realiza tocmai pe ruinele mentalității care închide

că Dumnezeu primește și rugăciunea rostită în bisericuțele cu coperișul spart, dar cu școala e mai greu. De toamnă ne-o închide!

— Ce mai lucru mare! Faceți una nouă!

— Faci, domnule, dacă ai cu ce...

— Parale sunt ca pleava, nu purta grije.

— Cum să nu port grije... avem vr'o cinci sute de zloți. Lucru cu caru și cu palma l-ar face poporenii, dar...

— Și de câte parale e vorbă?

— Multe parale... vr'o 5—6 mii coroane, ca să faci o școală de dai Doamne.

— Bine; va să zică 15 mii coroane ajung.

Preotul se uită încurcat la el.

— Cinci mii am zis, domnule.

— Prea bine; cu zic 15! Să faci o școală părinte, să-i cauți părechea!

Părintele nu mai înțelegea nimic.

— Să-ți spun, urmă bătrânul, — și glasul avea tremurări ușoare — zidim o școală, cum nu mai e alta în toată împrejurimea; de parale să nu porți grije. Am eu...

Preotul îi prinse mâna, vru să vorbească, dar vorba i-se opri în gât.

— O școală, părinte, frumoasă și încăpătoare cu geamuri multe și mari...

Cei doi bătrâni se îmbrățișară, fără să-și mai poată spune o vorbă.

cu atâta înviersunare azi orizontul unor bărbați ca d-sa.

Și multe soluții de felul celei pe care o propune azi se vor mai părănda încă, multe proiecte ca cel cu „votul plural” se vor risipi în neant și o lungă serie de farse obstrucționiste va trebui să mai vadă țara asta, până să se poată înfrăți mentalitatea șovină cu adevărul și cu realitatea.

Dorim de altfel ca obstrucția, sprijinită azi de contele Andrassy deakistul, să poată zădărnici cu deplin succes proiecte militare, căci — cine știe? — zădărnindu-le, „cercurilor” din Viena li-se va da o bună ocazie să revie asupra reformelor și să-și repare fatala greșală de-a fi sacrificat caracterul intangibil al armatei supt presiunea unei slăbiciuni de-o clipă.

Naționalitățile și partidul justhist. Fostul deputat naționalist, slovacul Milan Hodja grăbește a răspunde ziarului a „Világ” care a bănuit partidul naționalităților cu nesinceritate.

Milan Hodja declară că partidul naționalităților e loial față de partidul justhist, deși acesta n'a dat încă dovezi că în acești doi ani din urmă cei cari la 1909 erau reacționari dușmani ai Românilor și Slovacilor, — s'au prefăcut în radicali și democrați sinceri... Despre partidul naționalităților nu se poate presupune că n'ar lupta pentru votul universal, când sub coaliție a avut să îndure atâtea neajunsuri pentru că a stăruit pe lângă introducerea lui.

„Un lucru însă e cert! — încheie dl Milan Hodja. — Nu dorim să luăm parte într'un război în care luptă Apponyi și contele Károlyi Mihály și József și Kossuth Ferencz și partidul popular clerical și în care contele Andrassy e stegar. Nu suntem atât de naivi să sprijinim niște constelații cari în cazul reușitei vor ataca temeliile existenței noastre etnice și cetățenești cu aceeași asprime pe care o cunoaștem dela 1906 încoace... Justhistii și socialistii să se scape de balastul coaliționist și vom sta de vorbă. Dar nu putem face dragoste cu Justh, câtă vreme se sărută cu Apponyi...”

Către membrii români ai congregației din Selaj. Primit următoarele: Adunarea congregațională a comitatului Selaj fiind conchiemată pe 31 Iulie a. c. invitat pe dd. membri Români ai congregației comitatense, ca pentru prealabila consfătuire asupra obiectelor puse la ordinea de zi, să binevoiască a participa la conferința intimă, ce va avea loc în Zelău în hotelul „Tigris” la 31 Iulie a. c. 7 ore a. m. și succesive la adunarea congregațională din aceea zi la ora 10 a. m.

Situația în Austria. Mâne, Marți, Reichsrathul va intra în discuția chestiunii băncii comune, — dacă opoziția unită nu va proclama obstrucția. Se prea poate ca social-democrații să-și înoiască mâne propunerea ca înaintea tuturor altor chestiuni să se discute chestia importului de carne. În ședința trecută, propunerea aceasta a fost respinsă cu o majoritate de abia 9 voturi.

Dela ședința de Vineri au absentat, însă, mai bine de 30 de Cehi. Dacă la ședința de mâne se vor prezenta toți deputații Cehi și dacă și deputații creștini-sociali vor vota, ca în ședința trecută, împotriva guvernului — e cu putință ca guvernul să rămână în minoritate.

Pentru a preveni această eventualitate de o gravitate extremă pentru guvern, se afirmă că baronul Gautsch a început tratative cu partidele opoziționale în înțelesul ca discuția proiectului despre banca comună să se termine în prima ceteră în ședința de Marți, așa că Miercuri să poată începe discuția propunerilor privitoare la importul de carne.

Tisza apără guvernul. În ședința de azi a Camerei deputaților, opoziția a îngăduit contelui Tisza să ia cuvântul la chestia reformelor militare. Până după orele 12, Camera a votat asupra cererilor de concediu.

Contele Tisza a luat cuvântul pentru a răs-

punde contelui Andrassy. De obstrucția tehnică a opoziției a pomenit numai în câteva cuvinte, spunând că nu a renunțat la nădejdea că opoziția va renunța la această armă distructivă. Rezerva aceasta i-a impus-o contelui Tisza faptul, că numai la stăruințele baronului Vojnich, deputat guvernamental, a îngăduit opoziția discursul contelui Tisza.

Cum era de așteptat, contele Tisza a luat apărarea guvernului. A admis că la alegeri n'a fost vorba de ridicarea contingentului militar, dar știa toată lumea că ridicarea aceasta are să urmeze. Rezultatul alegerilor e o aprobare a programului guvernului, și, în același timp, o hotărâre de condamnare a obstrucției, fiindcă din alegeri a ieșit mai înfruntat chiar partidul justhist, care e aderent al obstrucției.

Apără proiectele militare cu argumente istorice și necesitatea de a crea din monarhie o adevărată „mare putere”.

A arătat pe urmă că nu poate fi nici o legătură între proiectul pentru reforma militară și între sufragiu universal. El nu înțelege să se facă un așa zis junctim între aceste două reforme și a afirmat că în ce privește limba maghiară în armată, nu peste mult, toate regimentele din Ungaria vor ajunge soarta regimentelor de husari unde afară de „ch bitte gehorsamst” nu se mai știe altceva nimic din limba nemțească.

Discursul lui Tisza a fost primit de guvernamentalii cu mari ovățiuni.

Audiența lui Hazai. Ministrul apărării țării, Hazai Samu, a fost primit ieri, Duminecă, în audiență de cătră Maj. Sa, în castelul din Ischl. Ministrul Hazai a raportat Maj. Sale despre cursul desbaterii reformelor militare.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

Cursul dlui I. Răducanu despre „Organizarea națională a vieții noastre economice.”

Vălenii de Munte, 9 Iunie.

(Dela corespondentul nostru). În conferința aceasta, domnilor — începe d. I. Răducanu — vom indica datele și faptele capitale din viața noastră economică-națională. Firește nu poate fi vorba de o analiză minuțioasă a vieții noastre economice; aș dori însă să lămuresc tendințele vieții noastre economice, să indic unele soluții folosite neamului nostru întreg și dela a căror rezolvare atârnă întărirea vieții noastre economice-naționale.

Viața noastră economică, după cât vedem, se deosebește de viața economică a altor state, deci și problemele ce trebuiesc rezolvate la noi se impun altfel decât la statele străine. Și la noi se pune înainte de toate problema creierii unei clase de mijloc — pe care noi nu o avem, ci trebuie să căutăm mijloacele pentru înfăptuirea ei — pe când la alte state se pune problema menținerii acestei clase și întărirea ei. La străini clasa mijlocie e un element economic național destul de puternic și nu e amenințată să fie distrusă de elemente divergente, cum se întâmplă la noi cu clasa de mijloc care nu e reprezentată de un element național.

Prin urmare găsirea mijloacelor pentru a inventa elementele clasei de mijloc, e o problemă vitală națională pentru noi Români, căci clasa noastră mijlocie de azi e reprezentată în peste 50% din elemente străine; Sași și Unguri din Ardeal cari prin concurența lor sufocă și distrug avântul Românilor, cum s'a întâmplat în Moldova unde foarte multe corporații de meseriași cari existau, au fost distruse de evreii din Galiția, cari veniseră înzestrați cu cunoștințe tehnice mai înainte decât noi Români. Același lucru s'a întâmplat în Muntenia unde meseriașii n'au fost recrutați dintre plugarii noștri, ci au fost aduși de peste hotare și astfel am ajuns ca clasa noastră de mijloc să fie reprezentată de elementul străin.

Va să zică la noi nu există o clasă de mijloc și nici nu avem o industrie națională, căci țara noastră este o țară de plugari și chiar după recensământul anului 1899 (I recensământ) s'a constatat că 80% din populația țării o dă populația dela țară, care se ocupă cu agricultura, reprezen-

tând astfel cea mai de seamă forță națională și în aceeași vreme isvorul național al producției. Suntem deci un stat agrar, cu o industrie prea tânără, al cărei export se mărginește aproape numai la exportul agricol. Cât produce țara și cum produce, iar din aceasta cât îi mai rămâne, vom vedea în altă parte.

Țara noastră e, după părerea străinilor, unul dintre grînarele Europei și exportă 10% din totalul export, dar dacă ne gândim, este oare în urma acestui surplus de bogăție și fericire în aceeași vreme (?) ajungem la un rezultat foarte trist. Masele marii producții la noi sunt reprezentate tot prin străini cari exploatează pătura țărănească a țării. Și pe urma acestui export vedem că structura economică socială hotărăște cantitatea producției în dauna celor mulți și în folosul celor puțini. Un economist german ocupându-se de țările cu export mare și cu populația care suferă de foamete economică, ne înșiră, după Rusia îndată, tocmai în locul al doilea.

Starea reală a lucrurilor e: de o parte marea proprietate exploatoare, iar de alta populația rurală exploatată. Vina nu o purtăm numai noi, ci și evoluția istorică, deoarece la noi țărănimea a trăit multă vreme în economia naturală, iar factorul care a introdus economia de schimb au fost căile de comunicație, cari au ridicat renta pământului — pentru marea proprietate — aducând în aceeași vreme și răul că au mărit exportul.

Vedem dar că și pe urma acestor înlesniri n'a profitat decât o mare minoritate, iar țăranul a rămas și pe mai departe la discreția străinilor. Azi nu mai avem proprietari străini, dar avem în schimb cultivatori mari, cari pentru țărănime sunt tot atât de defavorabili.

Industria noastră la înfățișare, seamănă mult cu tabloul economic, căci avem și nu avem o industrie națională, care peste tot se mărginește la industria morăritului, de cherestrea și industria de petrol. Cercetând mai de aproape, vedem că după statistica din 1909 avem în țară 512 fabrici; dintre acestea 91 de cherestrea, 19 de țigla și cărămidă, 27 de fier, 18 de țesătorie, 19 de chicotaj și 28 de tăbăcărie, cu un capital de 148 milioane și capitalul circulant de 135 milioane. La 168 dintre aceste fabrici sunt angajați 35.708 muncitori, între cari 13.361 sunt speciali, iar restul muncitori fără nici o pregătire deosebită, în medie deci cam 33 de lucrători. Valoarea medie a materiei prime ce se prelucră anual în aceste fabrici face, a celei de sursă indigenă 83 milioane, iar a celei de sursă străină 65 milioane, iar produsele lor s'au evaluat la 228 milioane lei. În comparație cu producția de cereale, producția industrială abea face 20% din producția totală.

Cât despre industria petrolului — acaparată și ea de capitalul străin — stăm cam astfel: În 30 Decembrie 1910 aveam 52 societăți anonime — la cari și capitalul și produsul e străin — cu un capital social de 311 milioane lei și 29 sindicate de producție ale micilor industriași, cu un capital de 21 milioane de lei.

Intru cât e național acest capital vom vedea din următoarele: Singur capitalul german face 33% din capitalul de exploatare, iar repartizat după țări vom avea următoarele rubrici:

Capital german	135,000.000 lei.
„ olandez	56,000.000 „
„ român (din România,	
deci și bani de ai străinilor pot fi)	50,000.000 „
Capital francez	40,000.000 „
„ italian	18,000.000 „
„ american	23,000.000 „
„ englez	32,000.000 „
„ belgian	1,000.000 „
„ ungurese	3,000.000 „

Situația aceasta dă de gândit, căci vedem că războiul militar e înlocuit astăzi prin războiul economic în comerț și industrie și nu numai atât dar chiar unele mari case de bani din centrele mai însemnate ale țării, nu sunt altceva decât filiale ale băncilor din străinătate, cari toate lucră cât se poate de intensiv pentru plasarea cât mai rentabilă a capitalului străin, protejând comerțul și industria țărilor din care fac parte. Industria petrolului e deci în mâna străinilor, și prin urmare forța elementului românesc este exclusă dela o activitate în sensul regenerării economiei naționale.

Ne întrebăm așa dar: care e datoria politicianismului și a sănătoaselor elemente din pătura

conducătoare, față de emanciparea economiei naționale de sub patronajul capitalului străin.

II.

În partea aceasta ne vom ocupa de câteva date asupra comerțului nostru special exterior.

După cum pentru o gospodărie individuală n'are nici o însemnătate economia schimbului câtă vreme bunurile produse se consumă tot aici așa nici un stat nu poate avea o dezvoltare economică deosebită, câtă vreme populația consumă bunurile produse și aceasta era situația României până la tratatul dela Adrianopol când a intrat în legături cu țările otomane.

Dela unire și dela înființarea căilor de comunicație a intrat într-o legătură politică-economică cu străinătatea. Am exportat produsele solului și am importat produsele muncii. Cercetând intermediarii acestei economii de schimb, vom vedea că negustorii din Brăila, pe unde trece jumătatea din valoarea exportului, sunt străini — mare parte jidani, și așa în Galați — centru al importului — tot străinii sunt stăpânii pieței și ai bursei. Prin urmare stăm de nou în fața lipsei unei clase mijlocii, și problema e cum am putea crea o punte de trecere între cele două clase autohtone ale țării; între populația rurală și clasa conducătoare, căci până când nu o vom avea-o pe aceasta nu vom putea face nimic, ce privește economia națională.

În Germania curentul național exista înainte de unitatea politică a germanilor și Bismark n'ar fi putut face nimic fără ajutorul lui Friedrich v. List. Acest curent în vremea din urmă se mișcă și la noi și s'a început chiar cu răscumpărarea căilor ferate din exploatarea străină. Azi statul protejază chiar indirect industria și comerțul, acolo unde e teren firesc pentru propășirea ei. Dar fiind știut că cu măsuri birocratice cam greu se leucesc nevoile obștei, căci tot ce vine de sus este mai mult de milă și numai mișcările pornite din mijlocul maselor poartă caracterul nevoilor vitale, mijlocul de emancipare economică trebuie căutat în asociere căci numai dela solidarismul liber economic vom primi rezultate favorabile.

În vremea din urmă această mișcare de solidarism economic în Ardeal și Bucovina a luat un mare avânt; în cea din urmă însă vedem că n'a apucat tocmai calea dorită.

Plecarea generalului Nogi.

Constanța, 21 Iulie. n.

Eri, Joi seara, la orele 12 a sosit în Constanța generalul Nogi însoțit de suita sa și de ofițerii români atașați pe lângă generalul Nogi d-nii general Aslan, colonel Ene, maiorii Iacobini, și Rășcanu, cap. Palade, lt. Duca.

În port s'a făcut o primire entuziastă generalului Nogi.

Pe vaporul „Principesa Maria” care era fericit iluminat luase loc cu vreme tot ce Constanța are mai select. Intreg debarcaderul din fața vamei și a agenției S. M. R. era tixit de mii de cetățeni care așteptau cu nerăbdare să vadă pe eroul japonez.

La intrarea vasului „Principesa Maria” se afla în mare ținută toți ofițerii aflători în garnizoană, ofițerii generali și superiori, comandor Negru, Comandor Scodrea, Todescu col. dr. Grozianu și alții. În momentul opririi trenului în fața vaporului muzica militară a intonat „Marșul generalului”.

Crucișetorul „Elisabeta” a salutat cu 10 salve de tun, iar cetățenii au izbucnit în puternice urale.

Generalul Nogi a scoborât din vagon urmat de întreaga sa suită. D. General Boteanu îl salută îi prezintă raportul garnizoanei, pe ofițerii superiori, autoritățile civile reprezentate prin d-nii Bucur Constantinescu directorul prefecturii, Ion Benteoiu ajutor de primar.

După ce generalul Nogi trece în revistă pe d-nii ofițeri se sue pe vapor, unde a întâmpinat p. d. căpitan Stoianovici comandantul vasului.

Pe coverta vasului Ex. Sa, după ce se întretine din nou cu ofițerii mulțumește d-lui general Aslan pentru entuziasta primire și înalta atenție ce i-s'a arătat în țara românească, își ia apoi rămas dându-se semnele de plecare, numerosul

public de pe bord părăsește vasul și puntea vasului e ridicată.

În momentul în care „Principesa Maria” se pune în mișcare, muzica intonează din nou „Marșul generalului” iar crucișetorul „Elisabeta” salută din nou cu 11 bubuituri de tun pe când publicul de pe cheiu strigă neconținut: Trăiască Nogi! Trăiască Japonia! Eroul dela Port-Arthur vădit emoționat de sincera manifestație al cărei obiect era salută scoțând chipiul și răspunde uralelor prin cuvintele: Auf Wiedersehen!

Pe când vaporul trecea prin fața crucișetorului „Elisabeta” care era acostat în dreptul silozurilor marinarii, parte înșirați pe bord, parte urcați pe catarguri, au izbucnit în urale nefârșite.

Publicul care a rămas pe cheiu a salutat vasul până la ieșirea sa din rada Portului, vasul luând apoi drumul spre Constantinopol pe la orele 12 jumătate noaptea.

Tămbălăul din Sasca-Montană.

Sasca, 23 Iulie.

Tinerimea din Sasca-Montană, orașel curat românesc situat într'un ținut atât de poetic al Munților Almăjului, în Caraș, a organizat ieri seara o petrecere cu scop filantropic: *ajutorarea ungarilor din Kecskemét, păgubiți de ultimul cutremur de pământ ce a bătut în acele ținuturi.* Foarte bine, generoasa tinerime română din Sasca-Montană coboritoare a coloniștilor aduși de împăratul Iosif al II-lea din însuș patria mamă, din România. Că organizați petreceri cu scopuri filantropice și umanitare e foarte frumos, dar că invitațiile le tipăriți, întâi în ungurește asta ne jignește, iar că venitul îl destinați tocmai la Kecskemét și rămâneți surzi la năpastele ce au dat peste frații noștri de acasă, la nenorocirile ce au dat peste frații noștri din Moldova, asta este un semn foarte trist pentru d-voastră și în orice caz v'ați plasat rău sentimentele d-voastră generoase.

Să'mi dați voe onorată tinerime din Sasca să vă pun o modestă întrebare. Unde locuiți d-voastră? Pe bărăganul unguresc, sau în centrul aceluși ținut, care acum un an a fost inundat cu desăvârșire? Ați uitat, acea privilegiate tristă: satele, parte măturate de pe fața pământului, parte nămolite, în a căror nimicire fatală ați avut prietele și d-voastră. Nu vă mai aduceți aminte de țipetele sfâșietoare a mamelor căntându'și fiii răpiți de valurile apelor atât de repede cutropitoare și de cadavrele aduse de riul Nera din satele învecinate: Șopotul-nou, Dalboșet etc. Nu cred. Că doar o parte din casele dărăpănate chiar din Sasca-montană, nici azi nu e zidită, din simpla cauză, că proprietarii lor, toți Români advărați, nu dispun — de banii necesari... Iar d-voastră organizați petreceri în favorul ungarilor din Kecskemét, de a căror neajunsuri — vă garantez — guvernul și așa se va îngriji din belșug.

Vă întreb în acele zile de mari nenorociri, cine și-a adus aminte de sărmanul nostru popor? Ungurii din Kecskemét? Nu, frații noștri din Moldova și din toată țara românească unde s'au constituit comitete de ajutorare și s'au trimis cu zecile de mii ofrandele la noi.

Și acum, când i-au ajuns și pe ei nenorocirea, d-voastră vă aduceți aminte totuși de Ungurii din Kecskemét și nu de frații d-voastră din Moldova, ori de aceia de acasă. Nu simțiți, ce amară ironie este în fapta d-voastră, care vă caracterizează sentimentele și modul d-voastră greșit și hibrid de cugetare. Nu, domnilor tineri, „fruntași” de mâne, înzădar veți fi „aderenți sinceri ai partidului”, un act de acesta în sine protestează cu violență împotriva simțirii d-voastră românești.

Aș fi vrut să mai spun unele, dar termin, căci nu vreau să ocup prea mult spațiu din coloanele acestui ziar valoros pentru întreaga românie cu simț curat aici și dincolo de Carpați, care cu o energie uimitoare învinge obstacolele puse în calea sa de nimicnicia omenească și tot mai bine, mai repede se apropie de marele scop final, la care odinioară ne era frică a și gândi: *de unitatea culturală a tuturor Românilor!*

Sunt convins, că intelectualitatea mai serioasă din Sasca-montană îmi va da tot dreptul și nu

va aproba procedul unei tinerimi fără inger păzitor, dar cu pinteni și că pe viitor nu va mai frecventa petreceri de felul acesteia. Eventual voi reveni...

Un Român: Horcea.

Scrisoare din Roma.

— Aniversarea morței papei Leon XIII. —

Roma, 21 Iulie n.

(Dela corespondentul nostru). Ieri, Joi 20 Iulie st. n. s'a celebrat cu mare pompă în basilica San Pietro în Vaticano, a opta aniversare a morței papei Leon XIII.

Încă dela orele 9 a. m. a început să sosească în Vatican, în urma invitației, cardinalii, arhiepiscopii, vescovii prelații.

Cardinalii s'au dat jos din trăsurile în curtea San Damaso, și suind larga scară care conduce la palatele pontificale, au ajuns la Lojele lui Raffaello, și după ce s'au îmbrăcat în hainele violete prescrise de reguli, au trecut în Cappella Sistina, așteptând sosirea Papei.

Prelații, s'au dat jos din trăsurile în curtea numită a Mareșalului și s'au îmbrăcat în sala ce este lângă cappella Paolina.

Prin sălile vaste și tăcute, împodobite cu covorele și draperiile cele mai scumpe din lume cardinalii, vescovii și prelații, trec tăcuți unul câte unul, pe când soldații papali, Garda Palatină, Svițerii și Gendarmii, dau salutul armat ce se cuvine prelaților și principilor bisericii.

În cappella Sistina, toate locurile sunt ocupate de demnitari ai Vaticanului, de corpul diplomatic, de invitați. Printre acești din urmă, era și una din surorile Papei Piu X.

În Sagrestie, cardinalii-diaconi Vives y Tuto și Cagiano, cari vor asista pe Pontifice la slujbă, așteaptă sosirea Papei.

Lângă tronul pontifical sunt așezați patriarhii, arhiepiscopii și vescovii asistenți; ceilalți vescovi și prelați sunt risipiți prin cappella Sistina, după gradul ce-l are fiecare.

Cam pe la 9 și jumătate, și-a făcut apariția Papa, însoțit de cei doi cardinali-diaconi și de mulți alți demnitari ai curții papale.

Cardinalul Vincenzo Vannutelli, a oficiat liturghia, iar Papa, de pe tronul său, a asistat însoțit de cardinalul Rampolla la întreaga funcțiune, îngenuchind de mai multe ori, după cum prescrie ritul.

Și în tot timpul acestei slujbe, preotul Perosi, a dirijat corul pe muzica făcută de dânsul, într'adins pentru celebrarea aniversării morței papei Leon al XIII.

Papa Piu al X a zis cu glas tare Tatăl nostru și s'a rugat lui Dumnezeu pentru predecesorul său și pentru tot poporul.

Bictul Leon XIII! Ca reprezentant al lui Christos pe pământ, negreșit că sufletul său trebuie să fie în Rai, la dreapta Tatălui, iar corpul lui, de și au trecut opt ani de când a reposat întru fericire, stă încă închis într'un sicriu de piatră, acelaș care de sute de ani a găzduit corpul tuturor papilor înainte de a fi purtat în sarcofagul definitiv.

Intr'una din bolțile cari susțin navata stângă a basilicii San Pietro, d'asupra ușei capelei Gregoriane un sicriu simplu de piatră, fără nici o sculptură, fără nici un ornament, fără nici o urmă de decorație închide corpul ultimului papă mort, și peste simplitatea rece a sicriului, penelul unui zugrav a scris cu litere mari negre, simple, rigide, sau grosolane chiar, numai două cuvinte:

LEONE XIII.

Și pe când în San Pietro, simplu este sicriul ce conține rămășițele pământești ale papei Leon XIII, în San Giovanni in Laterno, cealaltă, uriașă biserică romană atât de iubită și atât de îngrijită de mortul papă, un splendid monument de marmură, așteaptă să închiză pe veci, cenușa celui ce a fost Leon XIII.

Sub îngrijirea și pe cheltuiala cardinalilor de dânsul creiați, în Basilica San Giovanni in Laterno, sculptorul Todolini o imortalizat și în piatră, figura deja imortală a papei mort, și l'a figurat cu cele trei coroane pe cap, cu bogata cappă de dantelă, cu rochia albă de mătase, în momentul când se ridică de pe scaunul papal — sedia gestatoria — și dă binecuvântarea sa pontificală urbis et orbis cu dreapta, pe când cu stânga se razemă de brățara scaunului într'un gest minunat de natural și neînchipuit de adevărat în ultimul timp al vieții sale.

Deoparte a papei este reprezentată Religia în chipul unei femei; de altă este reprezentat un lucrător, cu ciocanul în mână, deoarece defunctul papă s'a ocupat mult de soarta lucrătorilor catolici.

Sub picioarele papei, un sicriu de marmură vănătă, așteaptă, așteaptă...

Și de ce așteaptă?

În datinile catolicismului și ale papalismului, obicei este ca mortul papă să stea în biserica Sf. Petru până la terminarea mormântului ce i-se face într'un loc în care a lăsat dânsul cu limbă de moarte.

Transportarea rămășițelor terestre a unui papă mort, se făcea cu o deosebită pompă, cu o desfășurare extraordinară de aparat și de trupe, cu o aglomerație de neînchipuit de lume, care alerga nu numai din Roma și din Statele Papale, dar din toată Italia și din alte țări ca să asiste la trecerea convoiului Sfântului părinte mort, să-și plece genunchii și cerbicea în momentul trecerii sicriului și să murmure o rugăciune către Dumnezeu pentru mort, și una către mort pentru sine.

Pe atunci, cardinalii îmbrăcați în purpură roșie purtau pe umerii lor de principii ai bisericii sicriul; iar mulțimea de arhiepiscopii și de vescovi îmbrăcați în cenușiu; mulțimea de prelați îmbrăcați în violet; mulțimea de nobili, și de soldați și de ofițeri, și de anuigeri și de lume, forma un cortej impunător și grandios, care conducea la locuința de veci pe cel ce fusese Papă.

Așa ar fi trebuit să se procedeze și cu Leon XIII, sau dacă nu tocmai așa, dar multe onoruri ar fi trebuit să-i dea, ca șef suprem al bisericii catolice și ca stăpân al mai multor sute de milioane de supuși.

Însă, spiritul anticlerical a pătruns adânc în masa populației, canalia este mai numeroasă și mai prepotentă decât oamenii cu scaun la minte, și multe și regretabile tumulturi s'ar fi petrecut, dacă transportul corpului Papei Leon XIII s'ar fi efectuat la ziua și ora stabilită.

Este vie încă în amintirea romanilor desgustărea icoană a tumulturilor provocate de canalia de stradă, care animată de un greșit spirit de anticlericalism, a voit să arunce în Tibru cadavrul papei Piu IX, în momentul transportării lui din San Pietro în basilica San Lorenzo.

Și tocmai ca să nu dee loc la astfel de turburări cari pun în grea cumpănă administrația politică a statului Italian și administrația eclesias-tică a catolicismului, deoparte și de alta, de comun acord, au amânat, fără termen, transportarea resturilor Papei Leon XIII.

I. T. Alian.

Din Gherla.

În Nr. 139 al ziarului nostru am publicat un articol al unui corespondent al nostru, în care se trata despre situația instituțiilor noastre culturale din Gherla. Primim acum o trimplinare la acest articol, pe care o publicăm, rezervând însă corespondentului nostru dreptul de a reveni.

În Nr. 139 a prețuitului D-Voastră ziar „Tribuna” am citit un nu prea măgulitor articol despre Gherla. L'a scris un binevoitor, care a petrecut câteva ore acolo. Cine cunoaște bine împrejurările și situația financiară a institutelor românești din acest oras, acela — sunt sigur — nu va scrie așa ca d. corespondent.

Nu voiesc ca articolul amintit să nu fie recomandat „în atențiunea viitorului episcop”, pe care toți îl așteptăm cu drag, dar îmi țin de datorință a face cunoscut marelui public românesc; că unele lucruri, pe cari d. corespondent le-a scris, nu corespund adevărului.

Seminarul din Gherla, cercetat de aproape 50 teologi români, e susținut din stipendii. Fiecare tînăr primește dela stat suma de 400 coroane. Din această mică sumă i-se dă mâncare, care cei drept e modestă, dar e destul de bună, pot zice mai bună decât cea din Orade, sau din Blaj. Din sumulița de 400 cor. primește elevul anual și o reverendă, ghete, pălărie, luminat, încălzit și spălat.

Dialogul corespondentului D-Voastră cu un tînăr: „Igen, igen, de én nem beszélék románul”, nu cred să se fi întâmplat, cu atât mai vârtos nu cred, cu cât și eu am cercetat patru ani acel institut și nu am auzit să se fi pomenit cândva, că un elev nu știe românește.

Cu privire la sufragerie numai atâta voiesc să observ, că pânzăturile de pe mese în fiecare Duminică se schimbă cu altele curate.

D. Dr. G. Tripon, avocat și român de inimă a fost adescori la seminarul din Gherla și a rămas totdeauna mulțumit, căci noi nu voim să trăim ca să mâncăm și să ne îmbuibăm, ci întărindu-ne trupul cu o modestă hrană, să ne putem nutri mai mult sufletul cu idealul sfânt, ce trebui să-și însușească ori ce preot român.

Aceluia cui nu-i plac mâncările și sufrageria din seminarul Gherlei, nu-l silește nime, poate să-l părăsească în tot momentul dând loc altuia, care eu dor așteaptă să fie primit în el.

Corespondentul D-Voastră se plânge că „a rămas cuc în mijlocul curții... băiatul dela Blaj abia a avut timp să-i strângă mâna pe furis(?)” căci pe poartă intra un preot grav care la privit în silă cu coada ochiului. „Mă mir că d. coresp. interpretează în chipul acesta o chestiune pur dieștinară.

Dsa trebuia să se prezinte acelu „preot grav” la vederea căruia s'au împrăștiat teologii, atunci nu era privit „în silă” și poate că primea și deslușiri asupra împrejurărilor în care trăiește acest seminar.

Corespondentul D-Voastră nu este competent să infiereze pe fericitul episcop Ioan. Dar și de ar fi competent și ar avea ce infiera, nici atunci nu ar trebui să-i turburc pia memorie. Înaintea lumii românești fostul episcop a fost prezentat ca un foarte rău Român, dar în realitate el nu a fost așa. A fost bolnav în vreme de mai multe decenii suferind de o boală acută de urechi. Durerile mari le-a suportat, deși ele îl împiedeau la ori ce lucru. De școale și de pedagogie s'a îngrijit mai mult decât știe lumea, căci răposatul nu își făcea reclamă în gazete. Apoi de aceea, tot ce-a avut nouă ne-a lăsat.

Profesorul de muzică dela școala normală nu-i jidan, ci e un neamț care a fost adus în lipsa unui român. D. corespondent trebuie să se convingă de adevăr înainte de a scrie, căci a scrie ori ce bazonii e ușor, cu mult mai ușor decât a prezenta împrejurările în lumină adevărată, cu cunoștință limpede de cauză. Ori poate și coresp. D-Voastră s'a molipsit și scrie după calapodul „autorizaților”, cari grăesc în vânt și afirmă o mulțime de

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de, beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2 5 p. m. Pentru boli cronice separat. (Curarisire specifică), consultațiunii dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

inexactități, pe cari când e vorba să le dovedească toc.

E regretabil că s'a scris la D-Voastră astfel de lucruri, cari produc numai neînțelegeri și certe ca cele pricinuite de ziarul „Românul”, căci noi proștii cari ne trudim să dăm turmei noastre iubite pășune bună sufletească și să o ridicăm la treapta unei adevărate culturi, nu avem lipsă de sfada unor ziare cari umblă după reclamă și gheșeft. Noi împreună cu întreg poporul ne nizuim să ducem la izbândă steagul nostru național pe care stă scris „Înainte”, cuvânt care împodobește și drapelul „Tribunei”.

Țara Oașului, 23 Iulie v.

Corneliu din Sălagiu.

Scrisori din Iași.

Campanie nedreaptă. — Tulburări evreiești. — M. S. Regele la Iași.

Sunt cinci zile, de când, contra d-lui Mihail Sadoveanu, distinsul director al Teatrului nostru Național, s'a pornit o furie prăpăstioasă, o violentă campanie de răsturnare. Curios pentru mulți e faptul că, promotorii — sau mai bine — promotorul acestui duel desonorant, o tocmai unul dintre artiștii cari acum două luni în urmă, petiționase împreună cu toți colegii săi, pentru menținerea d-lui Sadoveanu în directoratul Teatrului nostru Național.

D. Gh. Cârjă — acesta-i nemulțumitul — a și plecat la București, unde, prezentându-se într-o audiență d-lui ministru C. C. Arion, a arătat plângerile societăților artiștii din Iași. D. Ministru găsind plângerea neîntemeiată, n'a dispus — după cum se ceruse — numirea nici unei anchete.

De ce vină e acuzat d. Sadoveanu? Ce abatere atât de gravă a făcut minunatul povestitor înaltului așezământ de cultură? I-o spunem? Nu. Ar însemna să recedez, pe trei, patru coloane, cele mai meschine, mai jignitoare și mai regretabile insinuări de culise. Ar însemna să mă fac ecoul celor mai aprinse patimi, ce într'un moment dat a putut stăpâni mințile unii artist dator ori când și față de ori cine să cunoască cel mai superior sentiment de condescendență socială: sentimentul de ouenie. Un om ca Mihail Sadoveanu nu poate fi obiectul de intrigă și de ambiție mărunță a tuturor dorințelor de parvenire sau de servilism; nu poți târi în aluatul atâtor neînțelegeri personale, atâtor scamatorii politice, a personalitate așa de scilpitoare ca cea a d-lui Sadoveanu. Nu poți, pentru respectul ce-l datorăm omului de litere, pentru cinstea ce el o resfrânge prin talentul său, mândriei noastre de Român, pentru demnitatea persoanei tale, cari nu poate înfrunta cu semetie, lumina celui mai puternic talent de nuvelist.

Cunosc personal pe d. M. Sadoveanu. Am avut deosebită plăcere să-i strâng mâna în câteva rânduri. Când cu incidentul dela Teatrul Național — a cărei eroină, Franciska Rozenberg, căta cu orice preț să se cramponeze într-o demnitate, în care nu putea fi tolerată am avut chiar o dimiție destul de violentă cu d. Sadoveanu pe a noastră temă.

Nu puteam aproba atunci atitudinea d-lui director teatral. Împărtașeam cinsti, alte idei, alte credințe, pe care le-am văzut quintetizate minut de precis într'un articol prim al „Tribunei”.

Iar dacă d. Sadoveanu, pentru un moment, susținea o-o aprindere ezitată totuși se vedea aceasta — neexistența unui hotar al artei — în originea și în manifestarea ei, în exteriorizarea ei — înțelegem greutatea și hazardul ce-l făcea. Știam că nu de dragul artei pentru artă, că nu de dorul universalității temperamentelor artistice, ținea acel limbaj violent, ci din încătușarea nenorocită, la care îl reducea, îndeplinirea unei îndatoriri îndărătnice.

Mai apoi, de sigur, într'un fel, d. Sadoveanu trebuie să ne fi dat dreptate. „Căci ce era de făcut? Să fi tăcut nu era tocmai bine”!... I-ar fi creiat un dezastros precedent.

Cu toate acestea, cu toate că într'un moment s'a întâmplat să nu împărtașesc aceleași vederi cu d. Sadoveanu, nu m'am gândit o clipă ca momentul acela să privesc în fața mea un

dușman, pe care pofta unei răzbușări ridicole, ar căuta să-l piarză!

Las'că lucrul acesta nici nu s'ar fi putut întâmpla, dar, mă rog, n'ași fi fost caraghios să mă vezi oțerindu-mă sălbatic în fața unui om, cu care n'am avut nimica a împărți! Evident că da. Nu. D. Sadoveanu a rămas pentru mine ca și pentru toți aceia din sara de 9 Ianuarie, același prieten drag, cu care de multe ori, în ore de sară răcoroasă, răsfoim cartea aceluiași vedenii, din trecutul depărtat par'că, a unei lumi de vise.

Discuția asupra „debandadei dela Teatrul Național” nu e închisă. Vom mai reveni cu amănunte. Iar până atunci, domnule Iago... aveți cuvântul.

*

Evreii se tulbură! Extraordinar! Și cu toate acestea așa e. Un biet manipulant de tranvay, pentru că a îndrăznit să deie jos din vagon pe o bătrâna evreică ce călătoria fără bilet, a fost întâmpinat de peste 500 de tineri evrei — români de confesiune mosaică! — și în pornirea unei sălbătăcii asiatică, au spart vagonul — și altele două ce veneau din urmă — și au rănit pe manipulanți. I-au potolit armata și autoritățile polițienesti și judiciare. S'au făcut numeroase arestări. Populația izrailită e în mare fierbere. Evreii să comită acte de rebeliune! C'est abominabile! Allo Facla, allo Adivor: Ce să fie asta? Nu? Rodion, Argiu, Honigam? — A! Am înțeles... „Inarmați-vă”... Jai Europa; liniștea ta se tulbură. Evreii... se înarmează!

*

Comandantul Corpului al IV de armată, a primit dela statul major regal înștiințarea că M. S. Regele va sosi în Iași în ziua de 26 Septembrie, pentru a lua parte la defilarea trupelor, după manevrele regale și la dezvălirea statuelor lui Cuza și Kogălniceanu

Corneliu Carp.

Constantinopolul în flacări.

— Au ars două mii de case. —

Din Constantinopol se telegrafiază, că eri tocmai în preajma unei sărbători naționale turcești, dupamiază târziu, din șase părți ale orașului a izbucnit un incendiu grozav, care dintr'odată a luat niște proporții uriașe. Mai întâi s'au aprins vr-o câteva case în cartierile *Uzunciar* și *Vesnediler*, dar repede, flăcările au pătruns și în *Agserail*, *Leleli* și *Vlauga*, cuprinzând în câteva minute strade întregi. Cu ajutorul vântului care bătea din răspuneri aproape întreagă partea turcească a orașului a căzut pradă flăcărilor. Pompierii cari sunt destul de bine organizați au rămas neputincioși față de puterea elementară a focului care în căldura mare ce stăpâna orașul străbătea cu o iuțală uimitoare. Intreagă garnizoana orașului a fost comandată la fața locului, dar soldații mai mult împedcau stingerea.

Patrusprezece moschce au ars, deasemenea și palatul statului major, palatul ministerului de război și palatul academiei de muzică. Ministrul de război, Mahmud Sefket pașa, tocmai când a voit să între în palatul ministerului de război a fost grav rănit, căzându-i în cap o grindă aprinsă. Peste 2000 case au fost distruse cu desăvârșire de grozavul incendiu care nici astăzi nu este încă potolit. Intreg Constantinopolul este în flacări, iar în cartierele unde flăcările au încetat de a mai arde, munți de jăratec răspândesc o căldură insuportabilă. Familii întregi au rămas pe drumuri, oamenii colindă pe străzi plângând și văietându-se. Hodjii se roagă în mijlocul poporului desnădăjduit și țin vorbiri în cari arată că acest foc este exprimarea groznică a mâniei lui Allah.

Pe o întindere de 2 kilometri pătrați nu se văd decât flăcări, fum și jăratec. Se crede că pagubele enorme întrec suma de 8 milioane.

Cauza focului încă nu s'a putut afla până acum, dar se presupune că o ceată de bandiți a dat foc din șase părți ale orașului ca să poată avea un bun prilej de jaf. Sunt unii cari aduc însă acest incendiu în legătură cu cele din urmă evenimente politice. Cu răscoala Albanezilor sau cu conspirația Turcilor conservatori aderenți ai lui Abdul Hamid, conspirație întinsă care a fost descoperită abia acum și împotriva căreia s'au mobilizat două corpuri întregi de armată, deținându-se șapte personajii de poziție înaltă.

Confederațiunea Statelor Balcanice.

— Un articol al dlui N. Xenopol. —

Suprafața regatului României este de 131.375 kilometri pătrați. Ea e superioară aceleia a Bulgariei care este de 96.345 klm. p., aceleia a Serbiei care n'are de cât 48.363 klm. pătrați.

Populațiunea României este de 7.000.000 locuitori; aceea a Bulgariei, după ultima statistică, se apropie de 4.400.000; Serbia numără 2 mil. 800 mii și Grecia 2 mil. 600 mii de suflete.

România este dar tot așa de întinsă și populată ca Bulgaria și Serbia împreună.

Cele trei regate: România, Bulgaria și Serbia formează împreună o populație de 14.200.000 locuitori, dispunând de o armată de 500.000 oameni: dacă la aceste forțe s'ar adăuga acele ale Turciei și Greciei s'ar ajunge la un total formidabil.

Este incontestabil că o confederație a tuturor statelor din peninsula balcanică, având de scop apărarea intereselor lor și integrității teritoriului lor ar constitui o barieră destul de puternică pentru a ținea în eșec toate poftele și toate influențele care se sforțază spre a le desuni sau a le domina.

În diferite rânduri publicității au emis ideea unei confederațiuni balcanice care ar putea îngloba toate statele din peninsula. În prefața cărții dlui René Henry intitulată: *Chestiuni din Austro-Ungaria și chestiunea Orientului*, d. Anatole Leroy Beaulieu privește în acești termeni soluțiunea chestiunii Orientului: „De acord asupra formulei emancipării, statele și popoarele din peninsula nu sunt de acord asupra felului de a o aplica. Un singur lucru ar putea să le aducă forța și să le garanteze deplina independență: federațiunea balcanică”.

O lucrare publicată în 1905 având ca autor o eminentă personalitate română: „O confederațiune orientală ca soluțiune a chestii Orientului”, preconizează ideea unei federațiuni a popoarelor balcanice sub președinția Italiei. România deși nu este un stat balcanic — în tot cazul n'ar putea fi decât pentru o intimă parte a teritoriului său, Dobrogea, anexată dela tractatul din Berlin — ar avea mai multe motive de a intra în aceasta confederațiune, între altele de a proteja pe România din Macedonia. „Această participare (vezi pagina 264 din aceea lucrare) i-ar asigura, grație politicii sale probe și moderate, o situațiune importantă și mai independentă, avându-se în vedere că legăturile ce s'ar stabili între dânsa, statele balcanice și Italia, ar scuti-o de necesitatea de a se sprijini pe un grup politic oare care al marilor puteri”.

O idee analogă a fost emisă de d. Vladan Georgevitch, fost prim-ministru, într'o lucrare pe care a publicat-a în Serbia și intitulată: „Europa și Balcanii”.

Din nenorocire, aceste „două visuri” pentru a întrebuița expresiunea dlui René Picon, n'au fost niciodată așa de departe spre realizarea lor.

Cauzele de rivalitate, divergențele de vederi asupra chestiunilor capitale, antagonismele între diferitele naționalități sunt mai accentuate ca niciodată.

Chestiunea Macedoniei constituie, ca și în trecut, mărul de discordie dintre diferitele naționalități cari își dispută predominanța în această nenorocită provincie. Momente de acalmie sau de aparente de reconciliațiune sunt urmate îndată de ostilități.

Revoluția turcă din Iulie 1908 și evenimentele cari au urmat n'au fost de natură a restabili pacea în această regiune. Noul regim, revendicând dreptul de a face el însuși reformele impuse de Europa lui Abdul Hamid care fusese obligat de a primi organe europene de control, și-a asumat responsabilitatea restabilirii ordinii.

Instalarea în Macedonia a musulmanilor emigrați din Bosnia și Hertegovina, a reînviat neliniștea populațiilor creștine; represiunea care a fost consecința dezarmării bandelor macedonene, a fost un nou ferment de revoltă. Pentru moment Grecii, Bulgarii și Sârbii par dispuși la o reconciliațiune în fața unui pericol comun.

România singură se ține departe; singurul său obiectiv este menținerea echilibrului în peninsula balcanică.

Nu încapă nici o îndoială că în ziua când se va deschide succesiunea Imperiului Otoman, rivalitățile între toate naționalitățile ce-l compun ar renaște mai violente de cât ori când; Grecii, Sârbii și Bulgarii, se vor încăiera, ficcare din aceste popoare revendicând în profitul său exclusiv cea mai mare parte a Macedoniei. România la rîndul ei, nu ar putea să lipsească de a interveni în cazul când vecinii săi dunăreni ar încerca de a se mări și de a distruge echilibrul actual al forțelor.

*

Am crezut necesar a face această repede expunere a conflictului aspirațiilor naționale în peninsula balcanică. Această expunere ne va sluji pentru ca să înțelegem dificultățile cari au survenit ori de câte ori a fost vorba de a crea înțelegeri economice și vamale între statele din Balcani. Aceste dificultăți s'au mărit prin faptul intervenției puterilor europene interesate la izolarea statelor. O înțelegere economică n'ar putea să se facă decât în detrimentul influenței economice a acestor puteri, în primul rînd al Austro-Ungariei.

Austro-Ungaria ar admite la rigoare o uniune vamală, dar cu condiție ca ea să ia parte și să aibă voce preponderantă.

„Österreichische Rundschau” a publicat în anul trecut un articol intitulat „Statele-Unite dunărene”, semnat „Peregrinus”, pseudonim sub care se ascunde, se zice, o înaltă personalitate politică din Viena.

„Peregrinus” propune o nouă soluțiune a chestiunii Orientului.

Este vorba de construirea unei federațiuni balcanice care ar îngloba Bulgaria, Sârbia și „poate” România. Statele-Unite danubiene vor conserva dinastiile lor, dar vor fi alipite Imperiului Austro-Ungar prin legături analoge celor ce unesc Statele Germaniei de Sud la Prusia. Statele balcanice și România vor forma cu imperiul Habsburgilor un „Zollverein” având vămi conduse și o bancă comună.

Autorul face să reiasă avantajile ce ar rezulta din această combinație politică nu numai pentru Austro-Ungaria care va vedea astfel întinzându-se într'un mod considerabil influența și forța sa materială, dar și pentru statele dunărene care s'ar bucura de unitatea vamală, de ușurarea sarcinilor militare și, prin creșterea unei bănci comune, de un credit lesnicios. „Proprietarul român care plătește actualmente 12 și chiar 20 la sută dobânzi ar vedea, în această alipire la Austro-Ungaria, salvarea intereselor lor”.

Aceste splendide interese ar atrage curînd sau mai târziu și pe Turcia într'un mod oare-care la această confederație.

Îndată ce utilitatea acestei confederațiuni va fi demonstrată, n'ar rămânea, după „Peregrinus”, decât să se găsească forma în care Statele balcanice să participe în parlamentul vamal și la banca comună. Austro-Ungaria ar garanta menținerea dinastiilor, independența legislativă într'un câmp nu aduce atingere intereselor comunale ale armatei, tarifelor vamale, băncii, precum și libertății de stabilire (aceasta libertate ar presupune dreptul necondiționat de a obține naturalizarea după regulile comune pentru întreaga confederațiune).

Am reprodus în liniamentele sale principale și într'un mod pe cât posibil de fidel, articolul din „Österreichische Rundschau”.

Ne este foarte lesne de a răspunde confratelui nostru austriac.

România n'ar primi niciodată, sub nici o formă, o atingere a suveranității sale, independenței sale. Chiar dacă s'ar face să oglindească înaintea ochilor noștri avantaje materiale de o sută de ori mai strălucitoare decât cele indicate de „Peregrinus” noi nu vom o combinațiune care ne-ar scobori sub forme mai mult sau mai puțin onorabile, la rolul unei provincii a monarhiei Austro-Ungare. Noi vom să rămânem stăpâni absoluți la noi, stăpâni ai finanțelor noastre și ai armatei noastre.

Un război nenorocit, zdrobirea noastră militară ar putea singure să ne constrîngă a primi situațiunea de vasali ai unei alte țări; pe câtă vreme vom fi o națiune conștientă de forța sa și de viitorul său, noi nu vom primi niciodată un astfel de suicidiu.

Este inutil dar ca „Peregrinus” să continue propaganda sa în favoarea ideii sale; această idee nu se poate realiza fără consimțământul nostru și consimțământul — pe cât timp vom avea o armată gata a-și vărsa sângele pentru patrie — nimeni nu-l va avea niciodată.

(Continuare în numărul viitor).

Glose.

(Geknechtete Rumaenen. — Ungurimea în pericol. — Ovreii noștri. — Un mic intermezzo la concertul Bănuț din Oradea.)

„Jung Ungarn”, una dintre revistele de reclamă, ce le au Ungurii pentru informarea străinătății, în numărul din urmă publică un articol cu titlul „Geknechtete Rumaenen” Românii subjugați. Întreg articolul ar avea de gând, să paralizeze efectul cărții lui Mr. Seton-Watson, „der fahrende Schotte” — pribeagul scoțian, cum îi zice „J. U.” în zeflemea, despre felul cum se fac alegerile în Ungaria. Iată ce zice:

„Voim ca din interpelețiile și vorbirile rostite în camera deputaților și a senatului din regatul României să facem cunoscut câte ceva cetitorilor noștri, să documentăm prin date concrete teroarea și corupția electorală din regatul român, pe lângă cari, tot ce se cuprinde în cartea scoțianului despre practica electorală ungurească, e numai un nevinovat joc de copil!”

Citează apoi nespun de tendentios și arbitrar din sesiunile dela 25 Martie — 6 Aprilie interpelețiile rostite în camera română, interpeleții de altcum obișnuite pretutindeni la opoziția rămasă în minoritate. În fine cu o emfază, și un ultim gest larg, sdrobitor, termină: „Românii din România sunt oropsiți de frații lor de același sânge, până când în Ungaria subjugarea vine din partea Ungurimei, iar jugul sclăviei ce ți-l impune propriul tău frate e cu mult mai dureros de purtat, decât unul străin!”

E, de a se ști, cumcă „Jung Ungarn”, „Hongrie” etc. sunt niște birouri de informație pentru străinătate, gras subvenționate din partea guvernului unguresc. „Jung Ungarn” sub linie poartă inscripția: „Berlin Paul Cassier's Verlag”, aieve însă n'are nici în clin nici în mănecă cu editorul casier Secretul c. că întregul întreprindere este proprietatea unui evreu Deutsch, azi baron de Hatvani un om, care crede, că cu parale din belșug poți face cu succes literatură și-ți poți câștiga merite și lauri. Azi acest baron e stăpân peste revista literară modernă ungurească „Nyugat”, cu care „Jung Ungarn” nu numai că seamănă întru multe, dar și formatul, coperta și gravura e identică și nu de multă vreme cooperează cu Cassier la societatea de editură „Pan Presse” din Berlin. Articolul cu pricina de altcum este scris de Josef Vészi din Budapesta — alias Weiss, un jidan care își câștigă informațiile politice dela coreligionarii săi din Regat.

*

Fituica „Nagyvárad”, în legătură cu un desnădăduit articol: „Ungurimea în pericol, pe calea pierzării” publică un apel lansat de eforia școlii comunale din Erkenéz, care cere ajutor, dela publicul cu sentimente patriotice, căci locuitorii comunei Erkenéz — vitejii de pe vremuri ai lui Rákóczi — sunt primejduiți să-și piardă legea și limba: „Azi ei în mare parte sunt valahi greco-catolici, iar băieții într'o școală scundă, întunecoasă și nesănătoasă sunt dați la carte românească, sub conducerea unui cantor-dascăl valah. Și dacă puterile noastre materiale sunt nesuficiente pentru mântuirea cauzei sfinte, pe nobilii donatori — fie obolul lor cât de mic — îi va mângăia și răsplăti conștiința că au ajutat să recucerească o comună, ideii de stat maghiar”.

*

Despre starea ideală ce o au ovreii noștri nu mai încapă nici vorbă. O lumină clară ne îmbie următoarele date statistice, scoase la iveală acum cu încheierea socotelilor din 1910 a comunității izraelite din Budapesta: Capitala Budapesta (poreclită Iudapesta) ar avea 800.000 locuitori, din cari 168.796 sunt de legea mozaică. Unde sunt însă acei, cari de dragul osului de ros și-au lăpădat legea?

Aveea comunității face 14.506.495 coroane plus 677.679 cor. fond permanent. Erogațiunile de peste an: 2.080.386 cor. S'au ajutorat regulat 365 familii, afară de aceasta 7786 persoane. S'au dat 202 burse și s'au mai susținut cu proviziune deplină 300 de studenți universitari. Toate aceste ajutoare fac suma de 174.030 cor. Dela capitală au o subvențiune anuală de 100.000 cor. Au două spitale cu cari cheltuiesc 255.000 cor. și 176.520 cor. Rabinii au leafă la un loc 122.000 cor. Au trecut la legea mozaică în decursul anului 32 bărbați, 47 femei, de tot 79. Studenții universitari din capitală dau 39%, la drepturi 51%. Canaan și pace! Ziarele și revistele ovreiești din lume sunt peste 1200, în Ungaria sunt mai toate jidovești! Când revista lor cea mai puternică „Egyenlőség” și-a serbat al 25-lea an de existență vestitul lor cărturar din Londra Izrael Zangwill în numărul jubilar serie următoarea maximă: „Persecuătorii lui Israel nu sunt atât de puternici, pe cât sunt fii lui Israel lipsiți de cutezanță”. Într'adevăr nu sunt destul de cutezanți ovreii noștri, pe cât sunt de puternici!

*

La vremea sa dintre toate gazetele numai „Tribuna” a fost aceea, care a infierat cu sprime nefericita încercare a poliției arădane, de a zădărnici reprezentarea celor două piese teatrale din partea bravului director artistic A. P. Bănuț și a harniceii sale trupe. Ce noroc că piedecile s'au înălțurat neted, și noi am avut ocaziunea să admirăm perfectă artă a diletanților noștri, (îndeosebi a plăcut mult dsoara Reli Popa-Radu — păcat că nu i-se dă vre-o bursă, acum când vremea să-și cultive talentul la conservatorul din București) Am avut momente de plăcere sufletească, cari nu se uită în grabă.

Intreg incidentul și-a avut și partea sa instructivă. Se terminase piesa lui Miculescu: „Jertfa” cu minunată frază: „.....Am deșteptat Româna... Un domn oarecare, socotit de mult pierdut pentru noi, și pe care numai cu greu l-am putut convinge, să vie să ne vadă „comedia”, sub farmecul celor ce văzuse și auzise, nezis cu o românească nu tocmai ireproșabilă, dar cu ochii aprinși și fața îmbujorată:

— Apoi să știți, că azi s'a deșteptat și în mine Românu! îi las străinii, măi... pe veci „ii las la chip de lemn” (laképnél). Scandalul și nedreptatea ce eu să se facă m'a desmeticit. M'a infuriat — păcatele mele — dar era cât pe ce să-i sterg poliștului „zeamă de grumaz” (nyakleves).

Da s'a petrecut o scenă asemănătoare. Publicul sta sub vraja cântecelor și vocii dulci a lui Ionel Crișanu. Intre culise îl îmbrățișează cu lacrimi, îi strînge mîna lui Crișanu cu căldură un străin — un vestitul baritonist dela „Teatrul Intim” a lui Nagy Ede din Budapesta, Pap Jancsi, ori, cum se numea odinioară: Ioan Pop.

Am avut ocaziunea să vorbesc cu el. A început cu să-mi mărturisească multe: Cum împrejurările nefaste l-au alungat între străini, cum a ajuns aproape să-și uite limba maternă. Întâmplător aflându-se în Oradea a prins de veste despre cele ce se petrec. Acum — după nouăsprezece ani de zile auzia din nou vorbă românească. Era pătruns până la lacrimi de minunatele melodii românești ale colegului său Ionel Crișanu.

Parcă te vad răsărind din nou din cartea lui Scovă sârmane Fekete Jóska...

Oradea-mare.

(t. a. a. p.)

Pentru inundații din Moldova.

În urma apelului publicat de ziarul nostru au mai intrat următoarele contribuiri pentru ajutorarea inundațiilor din Moldova:

Ioan Moldovanu contabilul „Victoriei”	cor. 5
Ilie Pap, Arad	„ 5
Vasile Arjoca	„ 1
I. Br. Pecurariu	„ 5
Iuliu Roșescu	„ 2
Ioan Șistarovețan	„ 2
Basil Moga	„ 2
Alexandru Anciu	„ 1
Ioan Tatu	„ 1
Nicu Moldovanu	„ 1
Silviu Hulber	„ 1
Dimitrie Apăteanu	„ 1

Sumele de până aci cor. 198

Total cor. 225

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de limbă

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Cronică externă.

Inchiderea adunării naționale bulgare
Din Tirnovo se anunță că Sâmbătă Regele Ferdinand a închis adunarea națională a Bulgariei, convocată pentru revizuirea constituției.

La intrarea în sala de ședințe, Regele a fost primit cu ovații. În momentul când s'a așezat pe tron, opoziția a părăsit sala în mod demonstrativ.

În discursul de închidere, Regele a spus sobraniei mulțumirile țării pentru „opera istorică” săvârșită în vreme atât de scurtă.

La părăsirea salei, Regelui i-s'au adus din nou ovații.

O alianță turco-română. Ziarul italian „Corriere della Sera” publică în numărul său din urmă o telegramă din Constantinopol în care se vorbește despre intențiunile guvernului turc în chestia albaneză.

În legătură cu rechemarea lui Torghut pașa din Albania, Corriere spune că guvernul dorește rezolvarea chestiunii în mod pașnic oferindu-le Albanezilor o sumă de concesiuni, pentru ca răspunderea unui război să cadă asupra Muntenegului.

Turcia a început chiar să îndeplinească unele din făgăduielile făcute malisorilor, ceea ce confirmă părerea de mai sus, — dar pe de altă parte a luat strașnice măsuri militare spre a fi gata de orice eventualitate.

Cât despre tratativele diplomatice, cu toate desmințirile ministrului de externe, opinia publică turcă începe a crede în posibilitatea unei alianțe cu România.

De altfel articolul ziarului german „Osmanischer Lloyd” prin care se spunea că Turcia, trebuie să se încreadă numai în armata ei, cât și în armata unei prietene sincere, dispusă s'o protejeze față de complicațiunile diplomatice, a provocat multe și variate comentarii.

Revoluția din Persia. Ziarul „Times” din Londra publică amănunte despre călătoria exșahului Mohamed Ali.

Exșahul a călătorit până la Bacu cu o barbă falsă, iar aci s'a urcat pe un vapor rus, care l'a dus până la Kumisch-Tepe. Exșahul a dat căpitanului vaporului 100 ruble, pentru că l'au luat pe vapor, într'o stație unde nu se ia pasageri pe vapor.

Exșahul Mohamed Ali se află la o distanță de 150 km. de Teheran.

În timpul cât s'a aflat în exil s'a convins că viața constituțională este spre fericirea populației și această convingere a avut ca urmare reîntoarcerea lui în Persia.

Anglia este convinsă că Rusia sprijinește acțiunea exșahului. Astfel Rusia calcă înțelegerea anglo-rusă din 1909.

Guvernul englez va trimite o notă celui rus, prin care face întrebare dacă Rusia mai voiește să respecte tratatul din 1909. În schimb cererile oficiale din Rusia desmint știrea că Rusia ar avea vre-un amestec în acțiunea exșahului. Dar cu toate aceste se știe că de câteva luni Rusia trimite arme și bani în Persia. Șahul cât timp a fost la Odesa, a avut tratative cu oamenii săi de încredere din Persia, cărora le-a declarat că așteaptă numai momentul oportun ca să se întoarcă în Persia să-și ocupe tronul.

Kurzii și turcomanii credincioși exșahului dispun de mai multe mii de cavalerie.

Convocări.

Din încredințarea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” în temeiul §-lui 23 lit. c. și §-lui 36 al statutelor acestei instituțiuni, convocăm cărturărimea și țărănimea din comunele aparținătoare cercului administrativ Hunedoara și din orașul Hunedoara la **Adunarea de constituire a despărț. Hunedoara** care se va ține la 30 Iulie n. a. c. în Hunedoara la orele 11 și jumătate.

Programul adunării:

- Cuvântarea de deschidere, ținută de delegatul Asociațiunii.
- Inscrierea de membrii.
- Alegerea comitetului cercual.
- Conferințe și prelegeri.
- Verificarea procesului verbal și încheierea adunării.

Sibiu, 22 Iulie 1911.

Oct. C. Tăslăuanu, m. p. delegatul „Asociațiunii”.

Adunarea de constituire a unui nou dsepărțământ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” ce se înființează din comunele: Bedeleu, Buru, Cioara de sus, Lunca, Ocoliușul-mare și mic, Poșaga de jos și de sus, Runc, Sălcina de jos și de sus, Sângeorgiu, Trăscău, Vălișoara și Vidolm, în calitate de delegat al comitetului central și pe baza hârtiei aceleia Nr. 286—1911 — o convocăm în comuna **Alsószolcsva** (Sălcina de jos) **pe Duminică din 7/20 August** a. c. la orele 10 și jum. a. m. (după serviciul din biserică) — cu următoarele obiecte:

- Deschiderea, numirea unui notar și casar adhoc.
- Inscrierea membrilor noi și alegerea comitetului cercual.
- Verificarea protocolului și închiderea.

La aceasta adunare se invită întreaga cărturărimea și țărănimea de pe teritoriul despărțământului proiectat, cum și în genere toți iubitorii de cultura poporului.

Insinuându-se deja disertanți, se vor ține poporului prelegeri din sfera economiei ș. a. și se vor da sfaturi bune de urmat.

Ofenbaia, 6/19 Iulie 1911.

Vasile Gan, protopop.

INFORMAȚII.

A R A D, 24 Iulie n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță vreme caldă, fără ploaie și scădere e temperaturii.

Temperatura la amiazi a fost de 30.4% Celsius.

— **Marele incendiu dela Giurgiu.** Despre incendiul de care am vorbit în numărul din urmă primim următoarele amănunte:

Incendiul a izbucnit la orele 11 în strada Independenței, la magazinul de ferărie al dlui C. Carnabat. Focul se crede că a luat naștere dela o lampă din prăvălie, și a fost observat de un trecător, care a comunicat poliției.

Au sosit la fața locului afară de tot personalul polițienesc, pichetele de incendiu și un mare număr de soldați pentru pază și corpul pompierilor locali.

Din lipsă de apă însă, ori ce ajutoare au fost nefolositoare.

Focul a consumat cu desăvârșire două corpuri ale proprietății Carnabat, și a fost puternic alimentat de uleiurile aflătoare în prăvălie.

Focul s'a comunicat și au ars clădirile alăturate ale dlui Tănase Petrescu, cismar, Vasile P. Vasile, pielar, și de aici a trecut în dosul străzii arzând prăvălia dlui Ion Udrescu, întinzându-se și asupra celorlalte două proprietăți alăturate, două proprietăți alăturate.

S'au luat măsuri de localizare, spre a nu se întinde focul și casa dlui Ghiță Murgulescu din

strada București. Aceleași măsuri s'au luat și în strada Independenței.

S'a cerut ajutorul pompierilor din București. Postul de pompieri Radu Vodă din București, a plecat Sâmbătă noaptea sub comanda dlui It. Topicescu cu un tren special la Giurgiu unde au sosit la ora 2 noaptea și au început imediat opera de salvare.

Grație acestui ajutor, focul a putut fi, după o muncă foarte mare, localizat.

Pagubele cauzate de acest dezastru ating suma de aproape jumătate de milion.

În urma cercetărilor făcute s'a stabilit că incendiul a izbucnit dela un butoi cu catran și niște călți cari erau alături și s'a întins cu o mare repeziune în tot magazinul dlui Carnabat.

Au ars în total 13 case.

— **Mersul holerei în Turcia.** După ultimile știri ce sosesc din Constantinopol, eri s'au declarat două cazuri de holeră. La Pera pe str. Divarezi în persoana d-nei Durik. La Galata, strada Bedredin în persoana unui domn Miltiade.

În provincie: La Denizli-Luurnei și împrejurimi în ultimele două zile s'au declarat 131 cazuri, dintre cari majoritatea mortale. La Sebastia și împrejurimi 63 de cazuri dintre cari 31 mortale. La Eski-Schir 9 cazuri dintre cari 5 mortale. La Kotieo 8 cazuri, dintre cari 4 mortale.

— **„Deșteaptă-te Române”.** Cetim în „Unirea”: Dr. Vámos Jenő, Dr. Octavian Pavelea, Dr. Simion Balint — un strănepot al marelui Tribun Balint — Dr. Aurel Juga toți avocați din Becelean și Ion Rebreanu teolog absolut: au fost arătați ca agitatori pentru că au cântat: „Deșteaptă-te Române”.

— **Grevă în Oradea-mare.** Sâmbătă, zidarii din Oradea-mare au declarat greva, neputându-se înțelege cu patronii asupra plăților.

Azi, Luni dimineața, au declarat greva și angloaiți dela tramvaiul electric, călăuzi și mehanici. Cererile lor sunt: plată lunară minimală, la intrare în serviciu, de cel puțin 80 coroane și 240 cor. anual bani de cvartir, precum și reducerea orelor de muncă.

Azi numai câteva vagoane au putut circula.

— **Tolstoi despre scriitorii francezi.** „Societe des Amis de Balzac”, care s'a înființat în lunile trecute la Paris, pentru răspândirea culturii lui Balzac, a primit o scrisoare dela Maxim Gorki, în care distinsul scriitor rus are cuvinte neobișnuite de calde pentru scriitorii francezi și mai ales pentru Balzac, dela care, spune Gorki, în primul rând a învățat ce înseamnă adevărata artă. Tot în această scrisoare, Gorki spune o convorbire ce a avut el cu Tolstoi. Iată-o:

— Ce cetești mai des?

I-am spus.

— Foarte bine, dar cetește mai ales pe francezi, pe Balzac; în vremea mea toți au învățat dela el să scriem. Cetește pe Stendhal, pe Flaubert, pe Maupassant. Numai aceștia înțeleg cu devărat meșteșugul scrisului. Au un admirabil simț pentru formă și știu să-și concentreze deosebit de nimerit subiectul. Nu poți să-i asemeni cu ei, decât pe Dickens și doar pe Tackeray. Dacă nu a-și fi cetit „La Chartreuse de Parme” a lui Stendhal, nu ași fi putut scrie scenele militare din „Război și pace”.

— **Sărutul este oprit!** În Spania încă au ajuns la convingerea că sărutul copiilor mici este din puncte de vedere igienice primejdios. Câți oameni și femei nesănătoși sărută copii cari se plimbă pe stradă! Din pricina aceasta la Madrid, s'a înființat și o ligă cu scopul de a scoate din uz acest obicei. Copii ai căror părinți au intrat în această ligă, poartă atârnată de grumază o tăbliță cu inscripția: „Habe ma el favor de no besar me!” (Fii bun și nu mă săruta!) Este foar-

Fiți cu atenție la firmă!
GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice,
— — **de primul rang.** — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — (Lângă Casina »Délvédéki.«) — —

Fotografiile și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noul în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, academice, și lucrări în aquarel și olei artistice executate. Ceice se provoacă la anunțul din »Tribuna« capătă 10% rabat. Fiți cu atenție la firmă.

te utilă această ligă, numai de nu l-ar zădărnici succesele, diferitele mătuși, lelițe etc.

— Pentru văd. Alexandrina Mateiu. La apelul nostru în favorul văd. Alexandrina Mateiu și a fiicei sale bolnave, am primit următoarele ofrande:

Dr. Mihai Gropșian, Orăștie cor. 10
Elena Pavlovici „ „ 10
Marilina Bocu Arad „ „ 10

— Accident de automobil. În noaptea de Sâmbătă spre Duminecă, un automobil s'a ciocnit pe bulevardul Andrassy din Budapesta cu o birjă. Ruda birjei a spart un perete al automobilului, apoi l'a lovit cu atâta tărie pe polițaiul Málnassy care ședea pe capră, încât peste câteva ore a murit în urma gravelor leziuni interne.

Ceilalți pasageri s'au ales cu leziuni neînsemnate.

— Un medic bulgar arestat pentru furturi. Într'un hotel distins din Vichy (Franța) se stabilise acum de curînd tînărul medic bulgar Dr. Silieff, pe care personalul hotelului îl considera drept un om bogat. Direcția hotelului primi însă de curînd, număroase denunțări, că de un timp au dispărut o mulțime de obiecte de valoare ale pasagerilor. Acu's două zile tînărul bulgar, a fost prins în flagrant delict, pe când voia să se introducă în camera unor americani. Făcându-se perchiție în camera medicului, s'au găsit o mulțime de obiecte de valoare furate dela pasagerii hotelului.

Dr. Silieff a fost arestat.

x Pianul este singurul obiect, care pretinde mare băgare de seama la cumpărarea lui. Pentru camera pianul este obiectul cel mai frumos, cel mai folositor și de aceea este de dorit ca cumpărătorul să se adreseze la o firmă demnă de încredere și nu la firme dubii.

Recomandăm în atenția On. public, magazinul de plane *Heldenberg*, Sibiu, str. Cîsnădiei 9 cel mai vechiu și cel mai de încredere dintre magazinele existente din țară, care desface planele renumitelor fabrici străine.

x Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingi, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la *Hegedüs Gyula*, Arad Andrassy-tér 15.

POȘTA REDACȚIEI.

Oravița. Credem că e mai bine să nu stăruim asupra acestor regretabile neînțelegeri. E într'adevăr trist că separatismul a putut să ajungă atât de departe. Două petreceri în aceeași zi... Greco-catolicii într'o grădină, gr.-ort. în alta... Suntem atât de puțini și atât de certaji!

O. S. Poeziile au apărut în primăvara anului 1906. Colecția aceluși an va cuprinde și criticele. Despre volumul acesta s'a scris însă în toate revistele dela noi și din Regat. Mai multe informații vei putea culege din colecțiile revistei „Luceafărul” din Sibiu.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1911.

REISZ MIKSA fabrică de MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Galea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Pământ

de mărime cca 212 jughere ungurești, e de arîndat, de tot lângă stațiunea Nădlacului (Nagylak). Constă din arătură și livadă, cu grajduri deajunse pentru vite, magazină și 2 locuințe. Licitația se ține în 30 Iulie nou în casa comunală din Nădlac. Deslușiri dă Mihai Șerban Halle a/ Saale Wilhelmstrasse No. 16. Germania.

Se caută

un candidat de avocat

cu practică. — A se adresa avocatului: *Dr. Kozma Antal*, Körösbökény (Aradm.)

GRUBER DEZSO

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fézl«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

FABRICA DE BRÂNZĂ

TRANSILVANIA

* CLUJ *

PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, calitate bună:

Brânză săcuiască 1/10 — 1/4 kg. în burduf
Brânză săcuiască 1 — 2 kg. în burduf
Brânză săcuiască 4 — 10 kg. burd. mare
Brânză săcuiască 5 kg. în lemn
Brânză săcuiască 10 — 15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Catalog gratuit.

Leon Tolstoi.

67

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Francezii atacau pe soldații Ruși ocupați a tăia lemne în pădure. Husarii nu mai puteau urmări infanteria în retragerea ei. Francezii le tăiaseră drumul; cu toate că terenul era puțin favorabil, era nevoie de un atac, ca să-și croiască drum.

Escadronul căruia aparținea Rostoff abea se urcase pe cal, și fu oprit de inamic.

Colonelul dete o poruncă și săbiile eșiră din teacă fășăind. Cu toate aceste nimeni nu se mișcă. Trupele din flancul stâng, infanteria și husarii simțiră că comandantii nu știau ce să facă și nehotărîrea lor se comunică și soldaților.

— De-ar începe atacul! se gândi Rostoff.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, înainte, copii! porunci Denisoff.

Dosurile cailor din primul rînd se mișcară; Gracik, calul lui Rostoff trase de frîne și se repezi dela sine. Rostoff zărea la dreapta cel dintâi rînd de husari, și înaintea sa, nu departe, o linie sumbră pe care a'o putea lămuri, dar pe care o credea a fi dușmanul.

Se auziră împușcături, dar în depărtare.

— În galop! strigă comandantul.

Rostoff dete pinteni lui Gracik care o porni în fuga mare.

În fața lor se vedea inamicul. Escadronul simți venind asupra-i ca o tombă. Rostoff ridică sabia să lovească dar un cavaler care se găsea aproape de el, se despărți de dînsul, și Rostoff simți ca într'un vis, că urma să alerge cu o iuteală amețitoare, dar că în același timp nu se mișca din loc. Un alt husar sări asupra-i și-i aruncă o căutătură urîtă, în vreme ce calul său îl ocoli pe Rostoff.

— Ce se întîmplă cu mine? nu mă mișc? am căzut? sunt mort? se întreba Rostoff, văzându-se singur în mijlocul câmpiei. Nu vedea nici caii, nici spatele husarilor ci pămîntul nemîșcat și câmpii secerate: Un sânge cald curgea sub dînsul.

„Ba nu, sunt rănit și calul mi-a fost ucis.

Gracik se silea să se ridice pe picioarele de dinainte, dar căzu prinzînd sub el pulpa stăpînului său. Sângele curgea din capul calului; el se sbătea dar nu se putea ridica. Rostoff voi să se desprinză și dînsul dar cartuşiera i-se încurcă de șea și el căzu. Nu mai știa unde mai erau Rușii, nici Francezii.

El își trase piciorul de sub cal și se ridică. Atunci simți ca o greutate enormă pe brațul său stîng. Mîna-i era ca moartă; o cercetă înzadar ca să găsească sânge.

Atunci zări niște oameni alergînd spre dînsul; cel dintâi era un bărbat oacheș și înalt, cu nasul coroiat purtînd pe cap un chipiu ciudat și îmbrăcat cu o manta albastră. După el veneau alții. Unul din ei vorbea, dar nu rusește. Rostoff zări cu toate acestea un husar rus pe care ceilalți îl susțineau de braț, și care avea mînilor legate la spate; calul său era dus de căpăstru.

— Să fie Francezi? și au de gând să mă facă și pe mine prizonier? Mă vor omorî poate?

El își aminti de dragostea mamei lui, de familia sa, de prieteni și-i păru cu neputință faptul că oamenii accia ar fi voit să-l ucidă.

Francezul cu nasul coroiat veni așa de aproape de dînsul încît îi putea lămuri trăsăturile obrazului, și omul acesta străin care se repezea la el cu baioneta, întînsă îi făcu frică lui Rostoff. El își luă pistolul dar în loc să-l sloboadă, îl svârli în capul francezului și dete fuga în tufiș. El sărea peste garduri, întorcea din când în când chipul lui tînăr, bun și trist cătră următorii, și atunci un fior îi trecea pe spate.

Francezii perdeau din teren și în clipa când Rostoff se uită înapoi, acela care mergea înainte își încetă fuga.

Rostoff se opri.

Francezul se opri și el, și-l luă la ochi. Rostoff închise ochii și se plecă. Două gloanțe șuerară în jurul său. El își adună cele din urmă puteri, prinse cu mîna dreaptă brațul său stîng și bolnav și se perdu în stufiguri. Acolo, dete de Ruși.

XLV.

Regimentele de infanterie, surprinse în pădure, eșiră diutr'însa și companiile, amestecându-se între ele, se puseră pe o fugă neorînduită. Un soldat, în spaima sa, rosti următoarele cuvinte, teribile în rășboi: „Suntem cerniți!” — și vorbele aceste ca și simțămîntul de spaimă al soldatului care le rostise, se comunică întregii trupe.

— Suntem cerniți, ni-se tao drumul, suntem perduți! strigau vocile fugarilor.

(Va urma).

»DEGANIN« contra gândacilor!

Bucurate doamnă dragă!

că în curând nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească

F. A. DEGAN, din Fiume

(Postafiók Nr. 163)

a inventat un prav nou »DEGANIN« care e cel mai bun și pe toți îi omoară. Costă 1 kgr. numai 3 coroane. Mai puțin de un jumătate kilogram nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma susnumită.

Dacă comanzi 4 kgr. de cafea atunci cere și un kgr. »DEGANIN« căci 5 kilograme se trimit franco.

În Fiume toți vorbesc de pravul »DEGANIN« căci l'au probat cu mare rezultat. Cere gratis și prețurent românesc pentru cafea bună!

»DEGANIN« cu mare efect!

AVIS!

în comuna Cernat (comitatul Brașov) află de vânzare

o barbierie.

Aceasta prăvălie e așezată în loc centru în fruntea pieții. Se vinde foarte ieftin și numai cu bani gata. — A se adresa lui *Mihail D. Tudor*, frizeur în Csernátfalu Brassómegey).

Katona și Staitiu

ingineri diplomați.

Biroul:

Budapesta, VIII., Losonczy-u. 15.

Primește totfelul de lucrări mecanice și tehnice, planuri de instalațiuni de beton, piatră. Preliminări și măsurări de pământ, parcelări și împărțiri. —

Edifică totfelul de lucrări în beton.

Krämer Károly

strungar

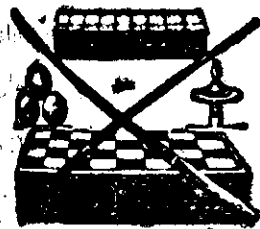
Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor **dopuri pentru buți**, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articole pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiectectele admirabile.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerînțelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann, (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psychice.

Posta: **Maria-Enzersdorf bei Wien.**

Telegrame și telefon: **Wällischhof-Gießhübl bei Wien.**

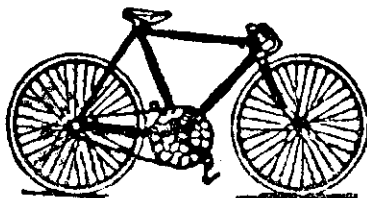
Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Bicicletele de renume mondial:

THE CHAMPION și **PREMIER**

cu osie campanilară

roată automată (cu frînă liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabriciei, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiae: **Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.**

Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

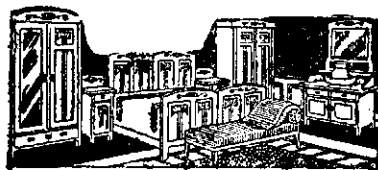
Lemnăria și fabrica de mobile din Ungaria de sud.

(Délmagyarországi faforgalmazó és bútorgyár).

Timișoara

Fabrica: **Elisabetin, Hattyu-u. 23.**

Depozitul: **Josefin, Kossuth-u. 17.**

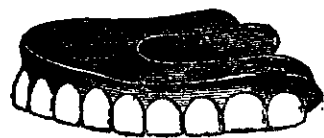
Avem în depozit: **mobile p. dormitor, sufragerie, salon și locuînțe garçon**, lucrute în atelierul nostru, apoi **garnituri de piele** precum și **mobile de aramă**, executate după cele mai moderne și nouă cerinți. —

Comandele se efectuează grabnic și conștiințios, pelângă garanță demnă de toată încrederea. Prețuri convenabile.

Se caută

un corector bun

la »Tribuna«. — Doritorii să ocupe acest post să se adreseze redacției »Tribunei«, indicând și unele informații despre ocupația de pân'acum. Sunt preferiți cei-ce au mai lucrat în vre-o redacție.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță **LUGOȘ, STR. BONNÁCZ.**

Garnitură completă

pentru mașini de treerat

de 3 și 4 cai putere, folosită de 1—2 ani, cu instrument ori fără instrument de curățit, cu roate ori fără roate, aproape nouă.

Mașini de sămănat

cu 13, 15 și 17 tuburi de 1, 2 și 3 ani folosite în stare bună, reparate, apoi mașini de abur de treerat, puțin folosite se află în depozit.

Toate aceste mașini sunt de a se vinde cu preț convenabil prin

Agentura comercială generală

Pálmer Mátyás

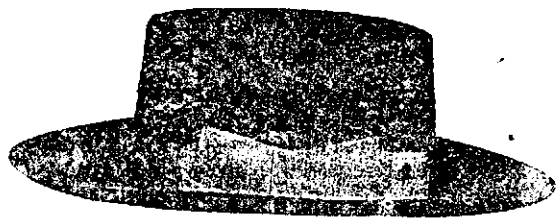
Timișoara, Strada Jenő-herceg Nr. 13.

Urmașul lui **Gustav Novák** pălărier

și magazin de modă bărbătească

Timișoara-Josefin

Strada Ludovic Kossuth No 17.

Cel mai mare magazin de

pălării moderne

pentru domni și copii, precum și în articole de modă bărbătească și chipie pentru uniforme cu prețurile cele mai moderate și serviciu prompt.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvar, Szentegyház-u. 6.

Iși recomandă depozitul bogat asortat cu **stofe** din țară și străinătate, lucrează toffelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

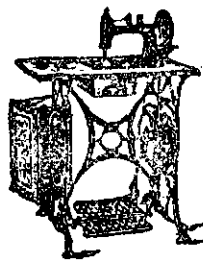
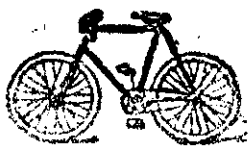
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și **reparări de lucruri** ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Barabás Gergely

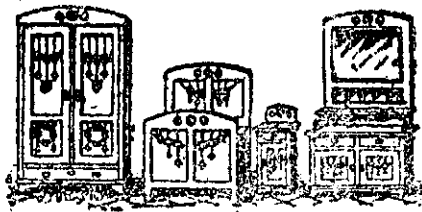
sculptor
în Marosvásárhely.

Pregătește pelângă garanție, dușumele artistice, fără crepături și scutite de putrejunie, statuete, paravane din gips și asbest, tincuiri cu cement și terezoo plafoane din asbest, decoruri ex- și interne pentru edificii, din gips, cement, piatră și teracotă, iesle, bazine, din cement și beton, scări, ornamente pentru grădini și grote artistice, fântâni săritoare, știucături pentru boltiturile caselor. Lucrări bisericești, cum și — statui după fotografie sau original. —

Mașazin de mobile.

IOSIF HACKLER

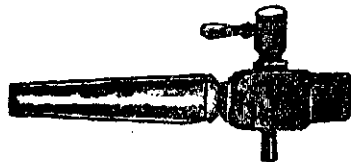
tâmplar de mobile și edificii
LUGOȘ, Strada Făgetului No 91.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pelângă liferare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puteri de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

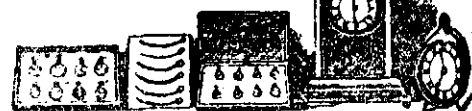

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și toffelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a douaoră li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. —

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru acuire artistică și fabricare de cuțite în Marosvásárhely, Piața Petöfi-tér No 1.

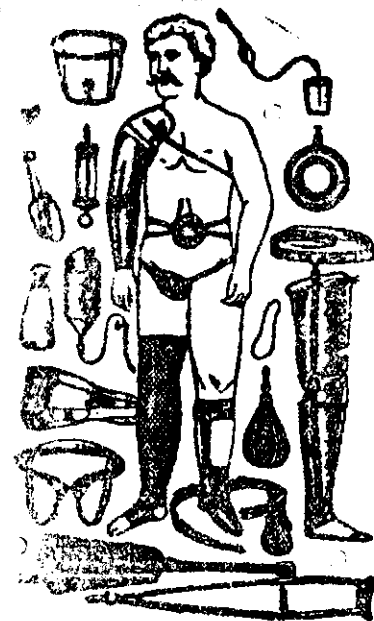
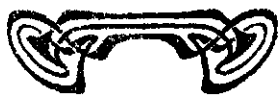
Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru cășapie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le socotesc taxa numai — pentru cinci. —

Anunțuri

primește administrația „Tribunei”, pe lângă prețurile cele mai moderate.

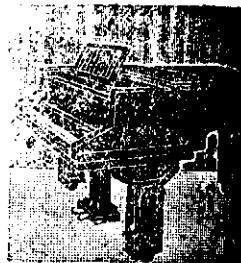
Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman). întemeiat la anul 1867 ca 1-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale
BUDAPEST IX, Üllői u.

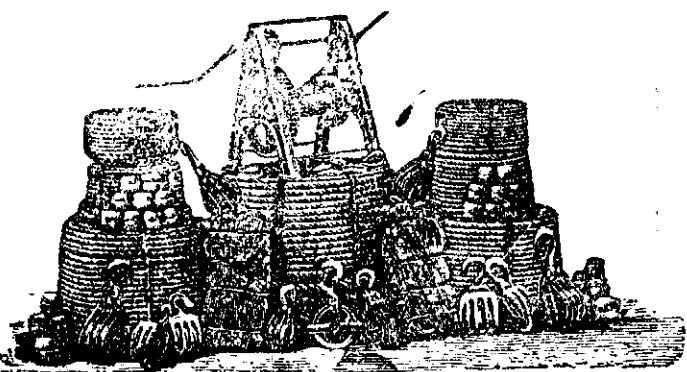
unde se află cu prețurile cele mai convenabile și breve Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și membre artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblarea sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație engleză și americană, irigatoare și injectoare. —

Grijiți de adresă.

aria cea mai mare din **Joanovics János**. Totfelul de
aria-sudică — este a lui funii de că-
de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de
pă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelierul:
la Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:
pă pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi,
șoare ștreanguri, hamauri, mreje p. pescuit, rețele pentru cai etc.

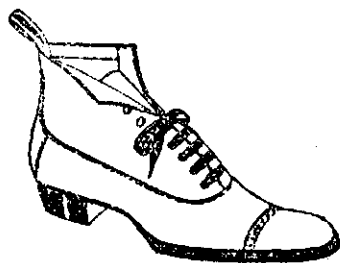
funii pentru
funii, brăuri
cânepă și de
glază), bă-
de cânepă
(Pack)
saci de
pânză și
pânze im-
trabile, sbi-
cergi și
și etc. etc.
la prompt

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă
ghete americane și franceze

seu cu mâna în
olierul propriu
precum și —
ghete gata
moderne p. băr-
ați, femei și copii.

galosi, ghet
comode și p.
gimnastică. —
Mare magazin de
gume renumite
de Sullivan pentru
tocuri la ghet și
ereme excelente.

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave le
pregătesc după măsură. — La comanda din provincie este
destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

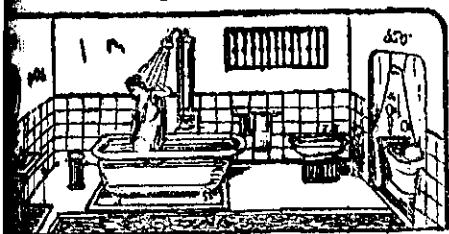
DUARD LEXEN

finichigiu și antepriază de instalațiuni
RAȘOV, Strada Lungă No 29.

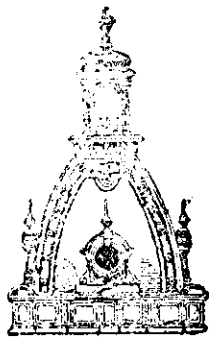
TELEFON No 334.

recomandă pentru pregătirea muncii de finichigiu
lanterne la edificii, precum coperișe, și învelișuri
lum, ornamente de metal, vase pentru bucătărie,
puri pentru ghiată, vase pentru spălat și altele.

specialist în apaducte la case, canalizări,
acercerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

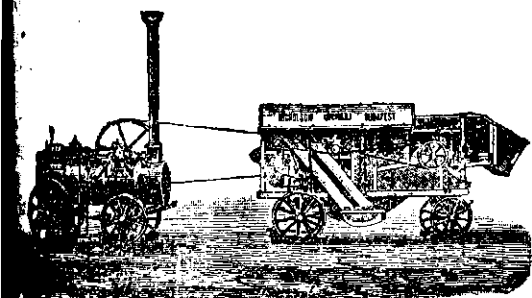
Lampe de carbid de totfelul
dela 3 coroane în sus. —
Engrosiștilor li-se dau rabat.
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.

munțăm că mai avem 2 mașini de trierat cu
cari putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 ma-
șină cu 4 $\frac{1}{2}$ cai putere și mai multe motoare
cu benzin de trierat, pe cari le putem pune
imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.

garanță. — Condițiuni avantajoasă de plătire în rate.

Frații Burza
Arad,
Boros Béni-tér nr. 1.
(Casa proprie).

Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea orașe-
lor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton și poduri
betonate, canalizări, rezervoare, apaducte, fundamente mecanice,
pavarea străzilor în cement și asfalt, podini de beton și teraso.

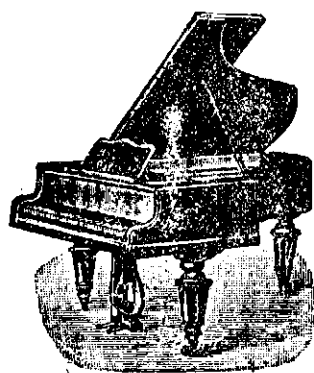
Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de cement,
plăci, van de apă și de nutreț, tăbli de cement la coperirea ca-
selor, cimentarea criptelor ș. a.

Vinzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

»Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank«
Sibliu, Fleischergasse Nr. 17. și Saggasse Nr. 27.

Telefon Interurban 557.

Piane, pianine, harmonici și țimbele

fabricate moderne asemenea ce-
lor mai renumite fabrici străine,
liferează și garantează întâia și
cea mai veche fabrică de piane
din Ungaria de sud

PETROF ANTAL, succesorul

Timișoara — Temesvár — Józsefváros,
Strada Szilágyi Nr. 13.

Depozit: Strada Hunyady 16 (casa proprie).

Piane și pianine se închiriază!

În 1904 a câștigat dela so-
cietatea din Budapesta a
văpșitorilor aurătorilor și
instruitorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

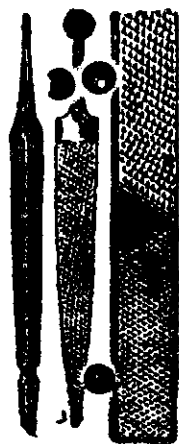
Primește spre executare, conform planului
aurire și reparare, iconostase, altare,
s. mormânt, acoperiș de turnuri, aran-
jamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de brânza aceasta precum și re-
pararea și vopsirea de nou a monumentelor
deasemenea și orice lcoane bisericesti.
La dorința pregătesc prospect; pentru
vederea lucrărilor în provincă merg pe
— — — speșele mele proprii. — — —
Execuție promptă. Serviciu conștiințios

• STEIN MIKLÓS •

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
cianților atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. Primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

Haas = Károly

primul armurar și optician din
Szabadka, Egres-u. (Kasínó).

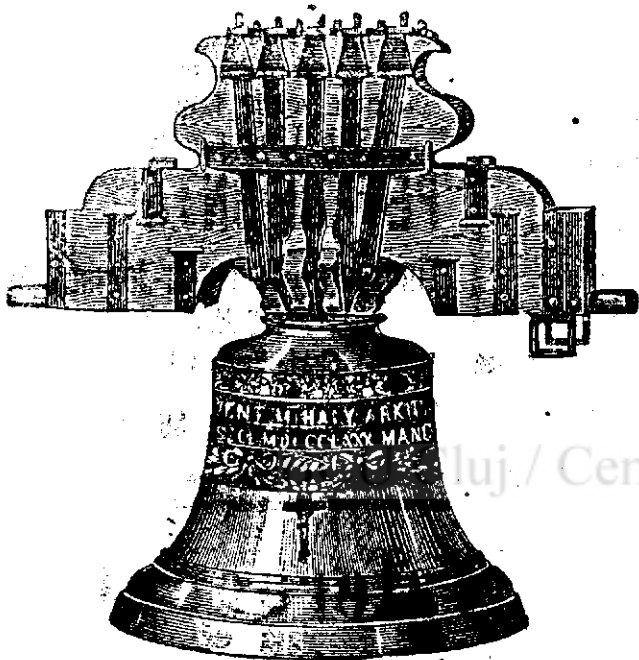
Mare asortiment de
arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparații de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramfoane, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

Michail Manchev

vărsător de clopote
(campane) de construcție
mai nouă cu sul sucitor

Sighișoara—Segesvár, Piața de Sus Nr. 168.

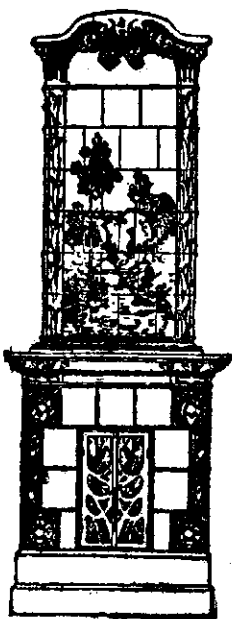

Firma aceasta există
dela anul 1822 și
să bucură de un
renume bun; se re-
comandă deci tutu-
ror comunelor bise-
ricești pentru —

a lifera și re-
para clopote

de toată mărimea
cu coroane de ste-
jar ori fer legat;
face și scaune de
clopote din fer bătut
pentru unul sau mai
multe clopote pe
lângă prețurile cele
mai convenabile. —
Clopote mai mici
sunt totdeauna gata.
Solviri și în rate.

Mare depozit de cuptoare.

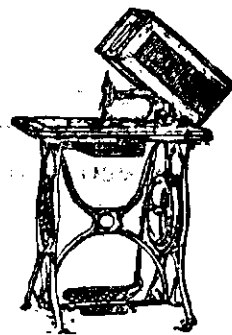
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostorl-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Abonați „TRIBUNA POPORULUI“!
cea mai bună și mai ieftină foaie populară.

Leitner Sándor

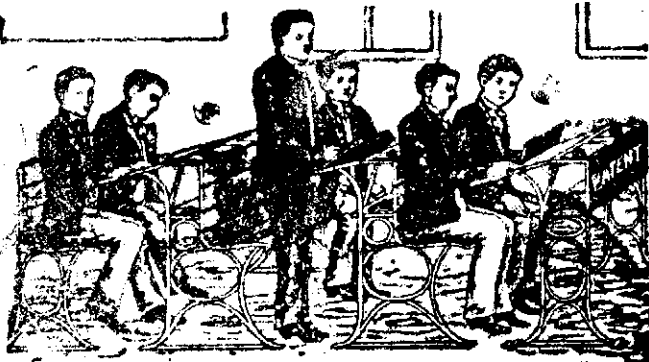
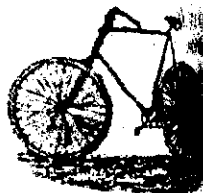
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nr. 16

Vinde și repară pe lângă prețuri
derate: casse de bani, biciclete

mașini de cusut, gramfoane
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: in-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

Cele mai
bune
fier și
și cele
bănci
nice
și mob-
cailtelor,
lor, spie-

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai
eriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construc-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-ut.

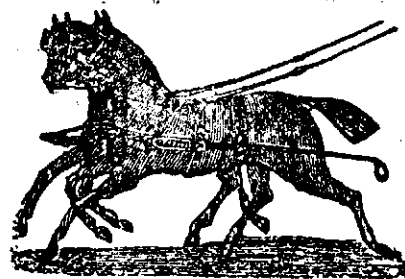
In stabilimentul de piatrărie a lui Mairóv

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și
după natură și fotografii, monumente
măntale, totfelul de produse ale ind
apoi lucrări moderne sculptate pentru
rația zidurilor din teracotă, piatră,
ciment și din alte materii pelângă pre-
cele mai ieftine și serviciu conștiințios

Atelier de cură
șelărie și cofere

Orendt G. & Fein

(odinioară Societatea cură

Sibiu—Nagysze

Heltauerg. Str. Cisăd

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărie,
sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și br
solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moder
Depozit permanent în curele de mașini, curele de co
și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai
jamperi de piele fabricație proprie, pentru ei și mil
cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută pro
Mare depozit de hamuri pentru cai dela soiurile cele
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de
cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios